

บทที่ 6

บทบาทของสมาชิกสภาจังหวัดนอกสภาจังหวัด

จากข้อจำกัดของสมาชิกสภาจังหวัดในการปฏิบัติหน้าที่หรือการดำเนินงานบทบาทในสภาจังหวัดที่จะบรรลุ ที่จะตอบสนองการเป็นตัวแทนของประชาชน และการปฏิบัติหน้าที่ในสภาเป็นลักษณะงานด้านนโยบาย ควบคุมตรวจสอบการดำเนินงานของฝ่ายบริหาร เป็นบทบาทที่ถูกกำหนดโดยตัวบทกฎหมายหรือระเบียบแบบแผน ดังนั้นจึง เป็นบทบาทและหน้าที่เป็นทางการ แต่บทบาทดังกล่าวมีข้อจำกัดในการปฏิบัติหน้าที่ ที่จะสนองตอบหรือการให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชนในเขตเลือกตั้ง โดย สจ. ทำหน้าที่ในการเป็นตัวประสานเชื่อมระหว่าง ข้าราชการกับประชาชนโดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน ซึ่งในเรื่องนี้ คุณสุนันท์ พงษ์พิบูล สอ.อำเภอสันทรายและเป็นผู้ที่มีบทบาทเป็นอย่างมากท่านหนึ่งในการแก้ไขและช่วยเหลือประชาชนได้มองบทบาทและหน้าที่ของ สจ. ว่า

..."มีอะไร (ปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน) เราก็เป็นตัวเชื่อมและช่วยให้เขาเข้าใจฝ่ายบริหาร..."ราษฎรนี้ผมพูดอย่างตรง ๆ บางคน (ราษฎร) ยังไม่เข้าใจว่าข้าราชการทำกันนั้น ข้าราชการทำไปตามกฎหมาย เราก็ไปชี้แจงให้เขาได้ทราบมันสับสนกันสารพัดเรื่อง (ปัญหา) เราเป็นตัวเชื่อมให้ (ระหว่างประชาชนกับข้าราชการ)" ... (จากการสัมภาษณ์ คุณสุนันท์ พงษ์พิบูล เมื่อวันที่ 13 เมษายน 2532)

นอกจากนี้ คุณอุดม วรวัลย์ สจ.อำเภอแม่แตง ซึ่งเป็นอีกท่านหนึ่งที่มีบทบาทที่สำคัญในการแก้ไขปัญหาและให้ความช่วยเหลือประชาชนเป็นอย่างมากได้มองว่าหน้าที่ของ สจ.ก็คือ

..." เมื่อผมเข้าไป ผมจะแก้ปัญหาช่วยเหลือชาวบ้านสิ่งที่ผมกระทำได้ ผมรับปากกับประชาชน เพราะผมรู้ว่า ว่าปัญหาสังคมในพื้นที่นี้มีปัญหาอะไรที่ผมควรจะแก้ไข ผมจึงชี้แจงให้ราษฎรได้เข้าใจ "..." (จากการสัมภาษณ์ คุณอุดม วรวัลย์ เมื่อวันที่ 9 เมษายน 2532)

ดังนั้น จึงทำให้เราเห็นว่า บทบาทหน้าที่ที่ สจ. จะขาดไม่ได้ นั่นก็คือ การช่วยเหลือประชาชน โดยเฉพาะการแก้ไขปัญหาและความเดือดร้อนของประชาชน ทั้งนี้

เพราะการให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชนนั้น เป็นสิ่งที่ผู้แทนต้องทำที่ประชาชนผู้เลือกตั้งมีความรู้สึกในตัวแทนของเขาได้สนองตอบต่อความต้องการของประชาชนในเขตเลือกตั้งและทำให้ประชาชนพอใจ ตัวแทนเหล่านี้ต้องมีหน้าที่ช่วยเหลือประชาชน เพื่อในการเลือกตั้งในครั้งต่อไป จะทำให้เขาได้รับการเลือกตั้งเข้ามาเป็น สจ. อีกในสมัยต่อไป

จากสภาพการดังกล่าวทำให้ สจ. มักมองว่าประชาชนยังต้องการความช่วยเหลือจากที่ต่าง ๆ โดยเฉพาะจาก สจ. ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประชาชนยังไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ดีพอ ดังนั้นการที่ สจ. เขียวหมื่นต้องดำเนินบทบาทและหน้าที่ในความ เป็นจริงว่า การเป็น สจ. เพื่อได้ช่วยลดช่องว่างของการได้เปรียบเสียเปรียบของสังคม โดยการทำให้ประชาชนที่เสียเปรียบได้ มีโอกาสที่จะได้รับความช่วยเหลือมากขึ้น ดังนั้นการที่มี สจ. จึงเป็นการสร้างกลไกทางการเมืองอย่างหนึ่งที่ประชาชนผู้เสียเปรียบสามารถมีคนคอยช่วยเหลือเพิ่มขึ้นนั้น คือ สภาจังหวัด ก็เป็นโอกาสที่ทำให้ประชาชนผู้เสียเปรียบมีที่พึ่ง เมื่อตนมีปัญหาจะได้ช่วยความเดือดร้อนลงได้บ้าง ซึ่งจากคำกล่าวของ คุณทอง คันทธา สจ. อําเภอสันกำแพงกล่าวว่า

..." การเป็น สจ. (จุดที่สำคัญ) ไม่อยู่ที่การประชุมสภาต้องเป็นตัวแทนของประชาชนตลอด 24 ชั่วโมง ออกบ้านไปไหนมีแต่ปัญหาทั้งนั้น เป็น สจ. ต้องเป็นตัวเชื่อมระหว่างประชาชนกับฝ่ายบริหาร บางที่ ฝ่ายบริหารไม่เข้าใจประชาชน จะเอาแต่ได้อย่างเดียวเราต้องเป็นตัวเชื่อมเพราะเรารู้ทั้งสองฝ่าย เช่นบัตรประชาชนหาย ประชาชนบางคนมาอำเภอดีแต่เข้ามิด แต่ก็ไม่ได้ทำบัตรประชาชน ทางอำเภอดีแจ้งก็ไม่เข้าใจ ก็มาฟ้อง สจ. สจ. เหมือนกระโถนทองพระโรง " ... (จากการสัมภาษณ์ คุณทอง คันทธา เมื่อวันที่ 16 เมษายน 2532)

เมื่อเป็นเช่นนั้นตามคำกล่าว การช่วยเหลือของ สจ. ที่ให้แก่ประชาชนได้สะท้อนเงื่อนไขสำคัญ 2 ประการ คือ

(1) เป็นเงื่อนไขที่เป็นคุณค่าทางสังคม (social value) ซึ่งในสังคมไทยเมื่อบุคคลต่าง ๆ มีความสัมพันธ์ส่วนตัวที่ใกล้ชิดกันแล้วบุคคลเหล่านั้นจะมีพันธะทางสังคมที่ช่วยเหลือกันและกัน

(2) เป็นเงื่อนไขทางการเลือกตั้ง หมายความว่าประชาชนในเขตเลือกตั้งจะมองว่า การที่ สจ. ให้ความช่วยเหลือแก่ตน ทั้งอาจเป็นการช่วยเหลือปัญหาเฉพาะหน้าหรือระยะยาว เป็นวัตถุหรือไม่เป็นก็ได้ซึ่งหาก สจ. รายใดให้ความช่วยเหลือแก่ตนมากกว่า

บุคคลอื่น และประพจน์ที่สอดคล้องกับระบบคุณค่าทางสังคมแล้ว ในการเลือกตั้งครั้งต่อไปประชาชนก็จะมาประกอบในการตัดสินใจเลือกตั้งในที่สุด

จากเงื่อนไขดังกล่าวข้างต้นเป็นสิ่งที่ สจ. จะต้องแสดงหรือกระทำให้เห็นว่าคุณมีความใกล้ชิดกับประชาชน และให้ความช่วยเหลือแก่ราษฎรในเขตเลือกตั้งของคุณ สิ่งเหล่านี้จะสะท้อนให้ประชาชนได้เห็นว่า สจ. คนไหนมีความเข้าใจ ในความต้องการและรู้จักปัญหาของประชาชนมากกว่าคนอื่น ๆ และเขาเป็นตัวแทนที่แท้จริงของประชาชน สิ่งเหล่านี้ จะส่งผลต่อการเลือกตั้งในครั้งต่อไป หรือการที่ สจ. ก้าวเข้าไปสู่การเมืองระดับชาติต่อไปในอนาคต

ดังนั้น การดำเนินบทบาทและหน้าที่ในการให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชนตลอดจนการทำหน้าที่เป็นตัวเชื่อมระหว่างข้าราชการกับประชาชนโดยการแก้ปัญหา หรือความเดือดร้อนของประชาชนไปแจ้งให้ข้าราชการฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องได้ทราบบทบาทและ หน้าที่เหล่านี้ไม่ปรากฏในคำบทกฎหมาย จึงเป็นบทบาทหน้าที่ที่ไม่เป็นทางการ และ เป็นบทบาทนอกสภาของสมาชิกสภาจังหวัดและ เป็นบทบาทที่กระทำกันมากในการเมืองระดับท้องถิ่นของรูปแบบสภาจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเราจะพิจารณาสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ประกอบเพื่ออธิบายภาพของความเป็นจริงในการเมืองท้องถิ่นในระดับสภาจังหวัดโดยเฉพาะสภาจังหวัดเชียงใหม่ต่อไป

1. การแสดงบทบาทตัวแทนในการตอบสนองเชิงบริการ

เนื่องจากบทบาทของ สจ. ในด้านการเป็นฝ่ายนิติบัญญัติและควบคุมตรวจสอบการทำงานของฝ่ายบริหาร ซึ่งเป็นบทบาทที่เป็นทางการและกระทำในสภาจังหวัดนั้น ยังอยู่ไกลเกินกว่าที่ประชาชนจะเห็นถึงประโยชน์ต่อตนเองได้ชัดเจน เนื่องจากประชาชนยังนึกถึงผลประโยชน์เฉพาะหน้าที่ใกล้ตัวเป็นสำคัญ โดยเฉพาะปัญหาเรื่องความเดือดร้อน สจ. ต้องให้ความช่วยเหลือในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ด้วยเงื่อนไขที่ผูกมัดมาตั้งแต่ระบบคุณค่าของสังคม ซึ่งการที่ สจ. มุ่งทำบทบาทเช่นนี้เพื่อจะสนองตอบในการเป็นตัวแทนในเชิงบริการ ตามหลักทฤษฎีของ Eulau และ Karp นั้นได้กล่าวว่าการเป็นตัวแทนนี้จะแสดงออกในเชิงการสนองตอบคือ

- (1) การสนองตอบเชิงนโยบาย
- (2) การสนองตอบเชิงบริการ
- (3) การสนองตอบในเชิงจัดสรรผลประโยชน์

(4) การสนองตอบในเชิงสัญลักษณ์

ซึ่งในบทนี้เราจะได้อีกว่าถึงการเป็นตัวแทนในการสนองตอบเชิงบริการ เพราะเป็นบทบาทที่มีได้กำหนดไว้ในตัวกฎหมาย ซึ่งบทบาทตัวกล่าวนี้นับเป็นบทบาทที่สำคัญที่ประชาชน-ชนสามารถจะมองเห็นการกระทำของ สจ. และสร้างความพอใจให้แก่ประชาชนในการช่วยเหลือหรือแก้ไขปัญหาด่าง ๆ ทั้งนี้เพื่อ สจ. เหล่านี้จะพยายามรักษา ฐานะและชื่อเสียงของตนไว้เพื่อประโยชน์ทางเลือกตั้งในสมัยต่อไป และเป็นเงื่อนไขที่สำคัญสำหรับ สจ. ที่จะมุ่งเข้าไปเล่นการเมืองระดับชาติในอนาคตต่อไป

ก่อนอื่นที่เราจะพิจารณาถึงการดำเนินบทบาทการเป็นตัวแทนของ สจ. เชียงใหม่ เนื่องจากข้อจำกัดในการปฏิบัติหน้าที่ในสภาในเรื่องเวลา เพราะในปีหนึ่งนั้นจะกำหนดให้สภาจังหวัดเปิดประชุมสมัยสามัญจำนวน 15 วัน โดยกระทำในลักษณะ วันวันประชุม หรือบางครั้งก็จะมี การเปิดประชุมสมัยวิสามัญ ซึ่งก็เกิดเหตุการณ์อย่างนี้ไม่มาก จึงทำให้เราเห็นว่า การปฏิบัติหน้าที่ของ สจ. ในสภานั้นมีข้อจำกัดในเรื่องเวลาที่บางครั้ง สจ. ไม่สามารถที่จะทำหน้าที่หรือแสดงบทบาทได้อย่างเต็มที่ให้ประชาชนได้เห็นผลงานนอกจากนี้ก็ทำให้เกิดปัญหาว่าปัญหาบางอย่างของราษฎรในเขตเลือกตั้งต้องได้รับการแก้ไขทันที ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ สจ. จะต้องดำเนินบทบาทนอกสภาควบคู่ไปด้วย เพื่อให้ประชาชนได้เห็นผลงานและ เพื่อก่อให้เกิดผลในการเลือกตั้งสมัยต่อไป

เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่การเป็นสมาชิกสภาจังหวัดนั้น ในเรื่องบทบาทนอกสภานั้น เนื่องจาก สจ. ต้องปฏิบัติงานในท้องถิ่นอยู่ใกล้ชิดกับประชาชนในเขตเลือกตั้งมาก เมื่อเปรียบเทียบกับผู้ที่เป็นผู้แทนราษฎร (สส.) ดังนั้น หน้าที่ในการช่วยเหลือประชาชนในเขตการเลือกตั้งของตนในด้านต่าง ๆ ตั้งแต่ช่วยเหลือในเรื่องส่วนตัว จนถึงเรื่องของชุมชน สจ. ในฐานะ เป็นผู้อยู่ใกล้ชิดประชาชน ดังนั้นการพบปะติดต่อหรือการร้องขอความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ จึงเกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา ดังจะได้ทราบจากการสัมภาษณ์และการส่งแบบสอบถามถึง สจ. จังหวัดเชียงใหม่ ว่าในขณะที่ดำรงตำแหน่งนั้น การใช้เวลาปฏิบัติหน้าที่ สจ. นั้นจะกำหนดแน่นอนไม่ได้ สจ. สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ตลอดเวลา ไม่จำกัดเวลา ทั้งนี้อาจเป็นเหตุผลเพราะ สจ. ต้องทำตัวหรือปฏิบัติหน้าที่ตามลักษณะคุณค่าของสังคมไทยที่นิยมว่าเป็น สจ. ต้องพบง่ายใช้สะดวกและสามารถบริการให้แก่ประชาชนได้ เมื่อเขามาขอความช่วยเหลือในเรื่องต่าง ๆ ดังนั้น สจ. จะต้องปฏิบัติซึ่ง คุณทอง วอแสง สจ. อำเภอฮอด ได้ตอบแบบสอบถามระบุว่า ... " การปฏิบัติหน้าที่ สจ. ต้องทำตลอดเวลา

เพราะประชาชนมาติดต่อเกือบทุกวัน "... และในเรื่องนี้ คุณทอง คันทา สจ.อำเภอสันกำแพง ได้ให้สัมภาษณ์ต่อ เกี่ยวกับระยะเวลาการปฏิบัติหน้าที่ สจ.ว่า (โดยเฉพาะการดำเนินบทบาทนอกสภา)..." ผมโดยมากจะไปแวะที่อำเภอ (ที่ว่าการอำเภอ) ก่อนประชาชนส่วนมากที่อำเภอมากที่สุด ถ้าผมไปพบประชาชน ถ้ามีปัญหาก็บอกผมมีเรื่องที่ทำคือตอนเช้าผมออกไปข้างเมื่อไหร่ไปเมื่อนั้น ตลอด 24 ชั่วโมง ตอนเช้าตื่นตีสี่ ก็คิด ตาบลนั้น หมู่บ้าน นั้น ยังต้องการอะไร ยังขาดอะไร ก็คือว่าผมทำงาน "... (จากการสัมภาษณ์ คุณทอง คันทา เมื่อวันที่ 16 เมษายน 2532)

สำหรับสิ่งที่พบเห็นที่เป็นการกระทำจริงในสภาจังหวัดเชียงใหม่ในการปฏิบัติหน้าที่ของ สจ. ทางด้านนอกสภานั้นได้ปฏิบัติได้โดย

1.1 การออกพบปะ เยี่ยมเยียนราษฎรในเขตเลือกตั้ง

นับว่าเป็นกิจกรรมที่สำคัญอย่างหนึ่งที่ประชาชนสามารถติดต่อหรือพบปะกับ สจ. และสามารถเห็นว่า สจ. ที่ตนเลือกทำหน้าที่นั้นได้ปฏิบัติหน้าที่และให้ความเอาใจใส่ดูแลประชาชนเสมอไม่มีการทอดทิ้งการออกเยี่ยมเยียนหรือพบปะประชาชนเป็นการแสดงให้เห็นถึงการให้ความสำคัญและความสนใจความเป็นอยู่ของประชาชน จากการพบปะนี้ เมื่อ สจ. ได้รับทราบปัญหาที่จะนำปัญหาเหล่านั้นไปแจ้งให้ทางฝ่ายบริหารหรือเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ ช่วยแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นให้กับราษฎร การทำหน้าที่ สจ.ในการออกไปเยี่ยมเยียนนี้ เป็นการลดช่องว่างของการได้เปรียบและ เสียเปรียบของสังคม โดยการให้ความช่วยเหลือประชาชนที่เสียเปรียบบาง โอกาสให้มีโอกาสมากขึ้นในสังคม ซึ่ง เรื่องนี้คุณอนันต์ สมุสดี สจ.อำเภอแม่ริมได้เล่าถึงการออกไปเยี่ยมราษฎรว่า

..." โดยมากออกไป (เยี่ยมเยียนประชาชน) แทบทุกวันเมื่อชาวบ้านมีอะไรก็บอกผม หน้าที่ถ้ายังไม่เก็บเกี่ยว ... วันที่หยุดพักเพราะ เป็นวันสงกรานต์ ทุกวันนั้นก็กินข้าวเข้าประมาณ 8-9 โมงก็ออกบ้านตะแวงไปเรื่อย ๆ ตาบลนี้ไปตำบลเห็นถามความสุข-ทุกข์ของเขา เขามีอะไรเขาก็บอกเรา"... (จากการสัมภาษณ์ คุณอนันต์ สมุสดี เมื่อวันที่ 13 เมษายน 2532)

คุณชายชาติรี ลี้มจรูญ สจ.อำเภอสันป่าตองได้ให้เล่าถึงเมื่อได้รับการเลือกตั้งในระหว่างปฏิบัติหน้าที่อยู่นอกสภา คุณชายชาติรี ได้ทำอะไรบ้าง

..." การที่จะ เป็น สจ. ที่ดีต้องออกท่องทำให้มากเท่าที่จะสามารถทำได้ ว่าอาทิตย์นี้ผมอาจจะไปสองตำบล แต่ละตำบลต้องการอะไร ที่เราไม่เข้าไปหา

กันนั้น ผู้ใหญ่บ้าน แวะคุยกันเท่านั้นเอง เราจะได้โดยตรงจากชาวบ้าน"... จากความคิดเห็นส่วนตัวของกระผม สจ. มีความผูกพันกับประชาชนมากกว่า ส.ส. ส.ส. หลังจากเลือกตั้งแล้วก็ต้องไปปฏิบัติภารกิจประชุมที่ กรุงเทพฯ แต่ สจ. เชียงใหม่ไม่ว่าจะประชุมอะไรก็ยังไม่ยอมห่างกัน ทำให้ประชาชนมาพบได้สะดวกและง่าย ความผูกพันกับประชาชน มีมากกว่า ส.ส. "... (จากการสัมภาษณ์ คุณชายชาติศรี ลี้มัจจุญ เมื่อวันที่ 8 เมษายน 2532)

ซึ่งงานการออกไปเยี่ยมเยียนประชาชนในเขตเลือกตั้งนั้นจะก่อให้เกิดผลสำหรับ สจ. ดังต่อไปนี้

1. การออกไปพบปะพูดคุยและเยี่ยมเยียนราษฎร ของ สจ. นั้น เป็นสิ่งแสดงให้เห็นว่า สจ. ได้ในความสนใจ และให้ความสำคัญแก่ประชาชน ในเรื่องต่าง ๆ ซึ่งการออกไปพบปะนี้จะส่งผลและมีความหมายมากในเชิงคุณค่าของสังคมไทยการออกไปพบปะ เป็นการแสดงซึ่งความใกล้ชิดความเอาใจใส่ ดูแลไม่ทอดทิ้งกัน และความไว้วางใจกัน ซึ่งเป็นเหตุที่นำมาซึ่งเกิดความรู้สึกในทางที่ดี (positive) ต่อกัน การแสดงถึงความไว้วางใจของการเอาใจใส่นี้ ทำให้เกิดความรู้สึกว่า สจ. คนนี้เป็นบุคคลติดต่อง่ายพบสะดวกและเป็นกันเองไม่ถือตัว ทำให้เกิดความรู้สึกใกล้ชิดผูกพันและในที่สุดก็มีความรู้สึกว่าเป็น " เพื่อนหรือพวก " ทั้งนี้ตามปรากฏการณ์ในสังคมไทยพบว่าค่านิยมของความเป็นพรรคพวกเดียวกัน เป็นสิ่งที่สำคัญมาก เพราะการ เป็นพรรคพวกเดียวกันจะต้องช่วยเหลือปกป้องเพื่อนหรือพรรคพวกตนเอง เสมอ สิ่งเหล่านี้เป็นต่อกันถึงความรู้สึกที่ผูกพันกันระหว่างบุคคล ซึ่งความผูกพันนี้เองจะส่งผลการเลือกตั้งในสมัยต่อไปหาก สจ. คนนั้นได้เข้าสมัครรับการเลือกตั้ง ประชาชนที่มีความรู้สึกผูกพันและรู้สึกว่า เป็นพวกพ้องก็มีโอกาสที่จะทำให้การเลือกและสนับสนุน สจ. คนนั้นต่อไปไม่ว่า เป็นลักษณะ การเมืองระดับท้องถิ่นและการเมืองระดับชาติ (สส.)

2. การออกพบปะราษฎรในเขตท้องที่ต่าง ๆ เห็นโอกาสที่ สจ. จะ ได้พบกับประชาชนและรับทราบปัญหาโดยตรงจากประชาชน ดังนั้นบทบาทนี้ สจ. ซึ่งทำหน้าที่เป็นตัวกลางหรือผู้ประสานงานระหว่างหน่วยงานของราชการกับประชาชน ซึ่ง สจ. อาจทำได้โดยการที่ออกไปพบปะพูดคุยกับประชาชน เมื่อพบปัญหาหรือความเดือดร้อนของประชาชนก็จะนำเรื่องมาแจ้งให้ทางราชการหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ทราบต่อไป พร้อมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับไปแก้ไขปัญหาหรือความเดือดร้อนนั้นโดยเร็ว ซึ่งสภาพดังกล่าวได้สะท้อนให้เห็นถึงช่องว่างระหว่างประชาชนและข้าราชการที่เกิดขึ้นในสังคมไทย ซึ่งบทบาทนี้เป็นบทบาท

เสริมและมีความสำคัญยิ่งต่อ สจ. และประชาชน ทั้งนี้เพราะบทบาทในสภาของ สจ. อยู่ใกล้ประชาชนและข่าวสารที่ได้รับ ในบทบาท สจ. ในสภาที่มีถึงประชาชนค่อนข้างจำกัดจึงทำให้ประชาชนมองบทบาทในสภาของ สจ. ไม่ชัดเจนเท่าบทบาทนอกสภาในการให้ความช่วยเหลือในการแก้ไขปัญหาของประชาชนโดยตรง เมื่อเปรียบเทียบบทบาทในสภาและนอกสภา เป็นไปได้มากกว่าประชาชนจะพอใจกับบทบาทของ สจ. นอกสภามากกว่าในสภา และการปฏิบัติหน้าที่ สจ. นอกสภาที่สอดคล้องกับบทบัญญัติแห่งกฎหมาย การปฏิบัติหน้าที่นอกสภาจึงมีความสำคัญมากต่อ สจ. ในขณะที่ดำรงตำแหน่งอยู่

3. เมื่อออกไปเยี่ยมเยียนประชาชนในเขตเลือกตั้งทำให้ สจ. ได้รับข่าวสารหรือข้อมูลโดยตรงจากประชาชน จากการได้ข่าวสารข้อมูลที่เกิดจากข้อเท็จจริงที่ สจ. ได้พบมา ย่อมจะเกิดผลดีสำหรับ สจ. ที่จะสามารถมีข้อมูลในการสอบถามการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ฝ่ายต่าง ๆ และการควบคุมการทำงานของข้าราชการฝ่ายต่าง ๆ ที่ต้องสัมผัสและเกี่ยวข้องกับประชาชน แทนที่จะปล่อยให้ข้าราชการประจำ เป็นผู้ผูกขาดข้อมูลและข่าวสารเพียงฝ่ายเดียว นอกจากนี้จะก่อให้เกิดผลดีกับข้าราชการประจำด้วย โดยจะได้ทราบปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นเป็นอย่างดี และจะก่อให้เกิดผลดีต่อการปฏิบัติงานและทำให้การทำงานของหน่วยราชการมีประสิทธิภาพมากขึ้น

การที่ประชาชนในเขตเลือกตั้งมาพบและร้องเรียนขอความเป็นธรรมในเรื่องต่าง ๆ ในข้อนี้แตกต่างจากข้อแรกคือ เป็นกรณีที่ประชาชนเดินทางมาพบ สจ. ด้วยตนเอง เพื่อร้องเรียนขอความเป็นธรรมทั้งอาจเป็นเรื่องส่วนตัวตลอดจนถึงเรื่องชุมชนของประชาชน ซึ่งการร้องเรียนของประชาชนนั้นเป็นสิ่งที่ช่วยชี้ให้เห็นว่า ปัญหาที่มาร้องเรียนนั้นหนักหรือเดือดร้อนมาก โดยปกติแล้วประชาชนมักจะอดทนต่อปัญหาความยากลำบากของตัวเอง ในกรณีที่ทนไม่ไหวจริง ๆ จึงจะมาร้องเรียนขอความเป็นธรรมต่อ สจ. ซึ่งโดยทั่วไปส่วนใหญ่มักจะเป็นเรื่องส่วนตัวเป็นหลัก เช่น กรณีปัญหาทางอรรถคดี หรือปัญหาเกี่ยวกับข้าราชการในท้องถิ่นซึ่ง สจ. ก็จะต้องทบทวนหน้าที่ต้องแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ด้วยตนเอง หรือนำไปแจ้งให้หน่วยงานทางราชการที่เกี่ยวข้องได้ทราบ เพื่อจะแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ต่อไป

จากการที่ สจ. ได้ออกไปพบปะกับประชาชนในเขตเลือกตั้งเพื่อรับทราบปัญหาความเดือดร้อนต่าง ๆ และบางครั้งประชาชนก็จะเดินทางมาพบ สจ. เพื่อร้องเรียนขอความเป็นธรรมในเรื่องต่าง ๆ ในทางปฏิบัติแล้ว สจ. ได้ดำเนินการอย่างไร สิ่งนี้เป็นสิ่งที่

เราควรพิจารณาต่อไปแต่ก่อนที่จะกล่าวถึงเรื่องนั้น เนื่องจาก สจ. เป็นตัวแทนที่ปฏิบัติงานในท้องถิ่นที่ตนเป็นตัวแทนอยู่เป็นส่วนใหญ่ มีความใกล้ชิดกับประชาชนมาก ดังนั้นจากการไปพบปะกับประชาชนและการร้องเรียนปัญหาหรือการขอความเป็นธรรมย่อมจะมากขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับ สส. แล้วปัญหาที่ สส. พบจะมีจำนวนมาก ดังนั้นในทางปฏิบัติ สจ. จะทำอะไรจากคำกล่าวของคุณ สุบิล อรุณศิริโรจน์ สจ. อาเภอสารภีได้กล่าวว่าการแก้ไขปัญหาหรือการเรียงลำดับให้ความสำคัญกับปัญหาดังต่อไปนี้

..." ในทางปฏิบัตินั้นถ้าเราจะวัดปัญหาคือเราต้องแยกปัญหาว่าเป็นปัญหาเฉพาะหน้าจะดำเนินการทันทีคือปัญหาเฉพาะหน้าเป็นเรื่องด่วนที่ต้องแก้ไข เราก็จะให้เขาทำเรื่องมาเป็นลายลักษณ์อักษรแล้วนำไปทำหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแก้ไข แล้วต่อไปปัญหาในด้านงบประมาณเราก็ให้ผ่านสภาตำบลมาแล้วเราก็ออกสอบถามข้อเท็จจริง ว่าที่ไหนมีความต้องการจริงหรือไม่ เราจะจัดอันดับว่าเอาปัญหานั้นเข้ามาคือมันจะไม่เหมือนระบบราชการราชการอาจจะลำดับปัญหาคงเวลาได้แต่ของ สจ. ไม่ได้ หากเป็นเรื่องเร่งด่วน คุณมาพบดำเนินการให้ทันทีแล้วจะติดตามและจะแจ้งเรื่องให้ทราบอีก "... อย่างตัวอย่างเรื่องตำรวจเราอย่าทำโมเมเนให้ราษฎรเขียนคำร้องมาจะไม่พูดด้วยวาจาหากเป็นเรื่องด่วนละก็เรานำไปหาสารวัตรใหญ่ (เพื่อพูดด้วยวาจา) หากเป็นเรื่องไม่รีบร้อนเราก็แทบเลย (ทำเป็นลายลักษณ์อักษร) ว่าเรื่องนี้ขอความเป็นธรรมกับเรื่องที่ร้องเรียน"... (จากการสัมภาษณ์ คุณสุบิล อรุณศิริโรจน์ เมื่อวันที่ 16 เมษายน 2532)

จากคำกล่าวข้างต้นจะเห็นว่ามีความจำเป็นอย่างยิ่งในกรณีที่มีผู้ร้องเรียนขอความเป็นธรรม หรือเมื่อออกไปพบปะประชาชนแล้ว สจ. จะพบกับปัญหาจำนวนมากในเรื่องต่าง ๆ ทั้งในเรื่องส่วนและเรื่องเกี่ยวกับชุมชนโดยส่วนรวม ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเรื่องใกล้ตัวและเป็นปัญหาส่วนตัว การแยกแยะแจกแจงปัญหาซึ่งนับว่าเป็นสิ่งสำคัญมาก การลำดับความสำคัญของปัญหาจึงเป็นส่วนหนึ่งที่ สจ. ต้องทำในระหว่างที่พบเจอปัญหาจำนวนมาก ทั้งนี้ สจ. จะเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่นอกสภาตลอดเวลา ดังนั้น ความพร้อมที่จะช่วยเหลือประชาชนจึงมีสูง และพร้อมที่จะช่วยเหลือทันที แต่ข้อจำกัดทางด้านตัวบุคคลของ สจ. เองก็มีอยู่ด้วยแต่อย่างไรก็ตาม สจ. ก็พิจารณาว่าปัญหาทุก ๆ เรื่องของประชาชนไว้พิจารณา ก่อนส่วนในทางปฏิบัตินั้นการจะแก้ไขหรือให้ความสำคัญต่อปัญหาไหนก่อน - หลัง นั้น ก็อยู่ที่ความสำคัญของปัญหาและพิจารณาของ สจ. มาประกอบและที่ขาดไม่ได้ก็คือการพิจารณาปัญหาตามความรู้สึกสนิทสนมกับผู้ที่ร้องเรียน หรือท้องถิ่นที่ประสบปัญหา ดังนั้นประชาชนก็มัก

จะมีวิธีการที่จะทำให้ปัญหาของตนมีความสำคัญมากขึ้นโดยอาศัยหรือให้ว่าบุคคลที่รู้จัก เป็น การส่วนตัว หัวคะแนนหรือผู้มาชุมนุมของตนเป็นผู้พามาร้องเรียนปัญหาเหล่านี้กับ สจ.

เมื่อได้รับทราบปัญหา และจัดลำดับของความสำคัญเร่งด่วนของปัญหาแล้ว ใน ทางปฏิบัติ สจ. จะมีวิธีดำเนินการดังนี้

1. ทบทวนหนังสือถึงเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับปัญหานั้น และขอ ให้นำหน่วยงานหรือเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบดำเนินการแก้ไข ซึ่งในการจะทบทวนหนังสือที่เป็นลาย ลักษณ์อักษรนั้นเนื่องจากเกรงว่าหน่วยงานหรือข้าราชการหรือข้าราชการที่เกี่ยวข้องจะมอง ว่า สจ. ได้สร้างเรื่องขึ้นเอง ดังนั้นในทางปฏิบัติ สจ. จะต้องให้ประชาชนทำเรื่องเป็นลาย ลักษณ์อักษร เพื่อยืนยันความจริงของปัญหาที่เกิดขึ้น และเป็นสิ่งที่ป้องกันความผิดพลาดและ ปัญหาที่จะตามมาในภายหลัง สจ. จึงต้องพยายามให้ประชาชนผู้ร้องเรียนมีหลักฐานต่าง ๆ เพื่อยืนยันความจริงในปัญหาที่ร้องเรียนไปและการที่ประชาชนเขียนหนังสือร้องเรียน ย่อม สะท้อนให้เห็นว่าประชาชนเดือดร้อนมาก ซึ่งในเรื่องนี้ คุณสุนันท์ พงษ์พิกุล สจ. อำเภอลำ สวายได้อธิบายในเรื่องนี้ว่า

... " แล้วก็ให้ราษฎรมาพูดคุยกันเป็นพิเศษ ผมถือหลักอย่างหนึ่งว่า (ประชา ชน) ที่มาร้องเรียนผมนี่นะ โดยมากผมให้ทำเป็นตัวหนังสือ (ลายลักษณ์อักษร ขึ้นมา เช่นชื่อ จากนั้นก็จะดำเนินการส่ง ไปยังฝ่ายบริหาร ... " เหตุที่ต้องร้องเรียนผมเป็นลาย ลักษณ์อักษรเพราะอะไร เพราะผมประสบมาพอสมควร บางคนมาร้องด้วยวาจาผมก็ทำ เรื่องให้ฝ่ายบริหารที่นี้เรื่องมาจะ ไปสอบกัน บอกว่าผมไปคุยเล่นเปล่า ๆ เท่านั้น ... ผม โดนมาแล้ว เดียวนี้ผมเลยให้ทำเป็นลายลักษณ์อักษรหมด " ... (จากการสัมภาษณ์คุณสุนันท์ พงษ์พิกุล เมื่อวันที่ 13 เมษายน 2532)

ซึ่ง เรื่องนี้คุณสุนันท์ อรุณศิริโรจน์ สจ. เขตอำเภอสาร์ภักดิ์กล่าวเสริมว่า ... " เราอย่า ท้าวมั่นนะให้ราษฎรเขียนค้ำร้องมา ... หรือหากเป็นปัญหาเฉพาะหน้าเป็นเรื่องด่วนที่ ต้องแก้ไข เราก็จะให้เขา (ประชาชน) ทำเรื่องมาเป็นลายลักษณ์อักษรแล้ว นำไปให้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องแก้ไข" ... (จากการสัมภาษณ์ คุณสุนันท์ อรุณศิริโรจน์ เมื่อวันที่ 16 เมษายน 2532)

ดังนั้นเมื่อหน่วยงานหรือข้าราชการที่เกี่ยวข้องได้ทราบเรื่องแล้วโดยเป็นเรื่องที่เป็น ลายลักษณ์อักษร ตามระเบียบราชการแล้ว หน่วยงานหรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องจะต้องตอบ เป็นลายลักษณ์อักษรว่าตนได้ดำเนินการอะไรไปบ้าง ในเรื่องี่ร้องเรียนมา ถ้าดำเนินการ

ไม่ได้เพราะเหตุใด จากหนังสือตอบของทางราชการนี้เอง จะเป็นหลักฐานยืนยันกับประชาชนที่ร้องเรียนปัญหาว่า ในปัญหาดังกล่าวได้รับการแก้ไขปัญหาไปเพียงใด หากปัญหาดังกล่าวได้รับการแก้ไขปัญหาแล้ว ก็นับว่าเป็นผลงานที่ สจ. จะนำมาอ้างในภายหลังว่าได้รับการแก้ไข เพราะการผลักดันของตนเองเป็นส่วนสำคัญ แต่กรณีที่เป็นปัญหายังไม่ได้รับการแก้ไข สจ. ก็จะสามารถจะอ้างได้ว่าตนได้ดำเนินการไปแล้วโดยได้พยายามอย่างเต็มที่แล้ว ดังนั้นความรับผิดชอบในกรณีดังกล่าวจึงอยู่ที่หน่วยงานหรือข้าราชการที่เกี่ยวข้องในปัญหานั้น ๆ ซึ่งหลักฐานที่เป็นลายลักษณ์อักษรจากทางราชการนี้เอง จะสามารถเป็นหลักฐานและเป็นประโยชน์ต่อการหาเสียงในการเลือกตั้งในสมัยต่อไป

แต่อย่างไรก็ตามบางครั้งปัญหาบางปัญหา ซึ่งถือว่าเป็นเรื่องที่ต้องรีบด่วนต้องรีบแก้ไขปัญหา การกระทำที่เป็นลายลักษณ์อักษรนั้น อาจทำให้ล่าช้าเสียเวลาไม่ทันการ สจ. ก็จะอาศัยความสัมพันธ์ส่วนตัวกับข้าราชการในท้องถิ่น แก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าที่เกิดขึ้น (ซึ่งรายละเอียดในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่าง สจ. และข้าราชการจะได้กล่าวในโอกาสต่อไป) และในเรื่องนี้ได้มี สจ. บางท่านได้ใช้ความสัมพันธ์ส่วนตัวนี้แก้ไขปัญหารวดเร็วที่ไม่ต้องทำเป็นลายลักษณ์อักษร ดังที่คุณสุนันท์ พงษ์พิบูล สจ. อำเภอสันทรายได้ชี้แจงให้เห็นตัวอย่างในเรื่องนี้ว่า

..." ยกตัวอย่างนะ อย่างหน้าเทคโนโลยีการเกษตร แม่โจ้ ท่อมันเล็กที่หน้าธนาคาร (ประชาชน) มาร้องผมขึ้นมาคันรถหนึ่ง ผมก็พาไปอำเภอ (ที่ว่าการอำเภอสันทราย) พบนายอำเภอ ตอนนั้นปลัดอะไร ย้ายไปแล้วผมจำชื่อไม่ได้ บอกพ่ungsี่ผมว่าพ่ungsี่อะไร ท่านปลัดจะไปไหมมีธุระอะไรไปทักเลย ราษฎรไปแก้ไขแก้ท่ออะไร ส่วนมากงานผมไม่ให้ค้าง "... (จากการสัมภาษณ์ คุณสุนันท์ พงษ์พิบูล วันที่ 13 เมษายน 2532)

2. นักประชาชนที่ประสบปัญหาความเดือดร้อนหรือ ข้าราชการที่รับผิดชอบ เพื่อให้หน่วยงานหรือข้าราชการที่เกี่ยวข้องได้แก้ไขปัญหานั้นให้ ซึ่งหาก สจ. ได้ดำเนินการบทบาท เช่นนี้แล้ว เป็นสิ่งที่สำคัญแสดงให้เห็นประชาชนได้เกิดความรู้สึก สจ. ให้ความสำคัญและมีความสามารถช่วยเหลือประชาชนได้ ทักให้ประชาชนประทับใจและ เลื่อมใสในตัว สจ. และเป็นผลที่จะทักให้ประชาชนเหล่านี้ได้ตัดสินใจเลือก สจ. รายนั้นในสมัยต่อไป

จากแบบสอบถามที่ส่ง ไปให้สมาชิกสภาจังหวัดเชียงใหม่ที่คำถามที่ว่า " ขณะที่ท่านไปขอความช่วยเหลือจากหน่วยราชการ เพื่อแก้ไขปัญหาที่ประชาชนท่านขอความ

ช่วยเหลือโดยพิจารณาจากเรื่องอะไร" ซึ่งในขณะตอบคำถามนี้ สจ.ทุกท่านที่ตอบคำถามนี้ จะตอบในประเด็นเดียว

กันหมดว่า " จะเน้นปัญหาที่หน่วยงานที่รับผิดชอบโดยไม่จำเป็นต้องรู้จักกับข้าราชการใน หน่วยงานนั้นมาก่อน" ทั้งนี้การช่วยเหลือจากหน่วยงานทางราชการทำให้ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ได้รับการแก้ไข ดังนั้นความจำเป็นที่ สจ.ต้องอาศัยข้าราชการ ในฐานะเจ้าหน้าที่ผู้ รับผิดชอบในปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน ดังนั้นการพึ่งพาข้าราชการประจำจึง เป็นสิ่งที่สำคัญต่อการปฏิบัติหน้าที่นอกสภาของ สจ.มาก

นอกจากบทบาทของข้าราชการต้องมีหน้าที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหาความ เดือดร้อนและช่วยเหลือประชาชนโดยทำหน้าที่เป็นผู้บริการประชาชน ถึงแม้จะไม่ได้รับการ ร้องขอจากตัวแทนประชาชนหรือ สจ. แต่เนื่องจากข้อจำกัดในเรื่องอัตราคลัง งบประมาณ เวลา และทรัพยากรในการบริหารงานบางครั้ง เรื่องที่ร้องขอ จำเป็นต้องมีการจัด พิจารณาลำดับความสำคัญของปัญหาที่เกิดขึ้นและหากได้รับการกระตุ้นจากสจ.

ทำให้ท่านมาพิจารณาการตัดสินใจ และการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ นั้นจะกระทำได้อย่างรวดเร็ว และไม่มีปัญหาอุปสรรคเกิดขึ้น

ซึ่งในการปฏิบัติหน้าที่ของ สจ. เชียงใหม่หากประชาชนได้ร้องเรียน สจ.หรือ สจ.ออกไปพบประสบปัญหาคด้วยตนเองในทางปฏิบัติ สจ. เชียงใหม่ก็เป็นผู้นำประชาชนเหล่านี้ ไปพบหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือรับผิดชอบโดยทันที ซึ่งการปฏิบัติหน้าที่เช่นนี้จะเกิดผลดีใน ทางจิตวิทยาต่อประชาชนในเขตเลือกตั้ง โดยจะมีความรู้สึกที่ดีและมองเห็นว่า สจ.ผู้แทนได้ ปฏิบัติตามค่านิยมทางสังคมไทยได้ดี

ซึ่งเรื่องนี้ คุณอนันต์ สมุลดี สจ.อำเภอแม่ริมมีความเห็นในเรื่องนี้ว่า

..." พวกกันตามตรงคนเรานะการเข้าถึงประชาชนหรือเปล่าเข้าถึงขนาด ไทน์ จากประตูบ้าน ในบ้าน จนถึงกันครัว ... เราเข้าถึงขนาดไหนชาวบ้านเขามีอะไร บ้าง จุดใหญ่(ประชาชน) มีอะไร เราต้องทราบดีกว่ารู้จักช่วยเขาเขามีอะไรที่เราจะช่วยให้ เราก็ช่วย หากไม่มีอะไรเราก็ไปเที่ยวหาเขา"... (จากการสัมภาษณ์ คุณอนันต์ สมุลดี เมื่อวันที่ 13 เมษายน 2532)

3. วิธีการช่วยเหลือประชาชนอีกสิ่งหนึ่งที่ สจ. ได้กระทำก็คือ การช่วยเหลือ ตามกำลังความสามารถและความพร้อมของตนเอง ซึ่งในการปฏิบัติหน้าที่ของ สจ.นั้นไม่มีการจำกัดรูปแบบทั้งนี้เพราะเราทราบมาตั้งแต่ต้นว่า สจ. เป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนมาก

กว่า สส. ดังนั้นการติดต่อพบปะหรือการได้รับปัญหาหรือข้อมูลต่าง ๆ ย่อมจะมีมากขึ้น ดังนั้น การปฏิบัติหน้าที่ สจ. โดยการเป็นตัวแทนนี้จะทําลอดเวลาเมื่อประชาชนร้องขอความช่วยเหลือ ซึ่งบทบาท สจ. ที่จะช่วยเหลือตามกำลังความสามารถของตนนั้น คุณอนันต์ สมุสดี สจ. อำเภอแม่ริมมีความเห็นในเรื่องนี้ว่า เรื่องนี้เป็นภาระหนักเป็นอย่างมากสำหรับ สจ. แต่ก็ เป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้สำหรับผู้เป็น สจ. ซึ่งในการปฏิบัติงานของคุณอนันต์ ได้ปฏิบัติในการช่วยเหลือประชาชนในลักษณะนี้ว่า

..." มันเหนื่อยกายเหนื่อยใจก็ยังมี ไอ้ตอนที่เราไม่มีเงินเข้ามาของเรา ก็บอกชาวบ้านว่าเวลาจะมาขอโครงการต่าง ๆ ขอโครงการหลวงเป็นปี ๆ อันนี้เขาสร้างอะไรนิดหน่อย เช่นศาลาหอประชุม ศาลาไทยพักร้อน สร้างสะพานสมมุติเขาช่วยกันบริจาคสมทบ ยังเหลืออีกนิดหน่อยจะเสร็จ เขามาขอ(เงิน)ผม ผมบอกผมให้(เงิน)ได้ แต่อย่ามากเท่าที่ชาวบ้านต้องการไม่ได้ เพราะเราไม่มีเงินเดือน สจ. นี้ เราก็ให้(เงิน)ไปตามที่เรามี หากจะเอามากกว่านั้นเราก็ให้ไม่ได้ เฉพาะค่าน้ำมันรถเดือนหนึ่ง (ไปพบประชาชน) เดือนหนึ่งผมหมดเป็นพัน เดือนหนึ่งสี่ห้าพันไม่อยู่ "... (จากการสัมภาษณ์ คุณอนันต์ สมุสดี เมื่อวันที่ 13 เมษายน 2532)

ดังนั้น การช่วยเหลือตามกำลังความสามารถนั้นจะ เห็นได้ว่าส่วนใหญ่เป็นเรื่องความเดือดร้อนหรือปัญหาของประชาชนเฉพาะตัว เช่นการช่วยเหลือเกี่ยวกับปัญหาทางด้านกฎหมาย งานบุญพิธีต่าง ๆ ซึ่ง สจ. จะให้ความช่วยเหลือประชาชนตามกำลังความสามารถของคนที่มียู่ จากแบบสอบถามที่ได้รับการตอบรับของ สจ. จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าสิ่งที่ สจ. ได้ให้ความช่วยเหลือตามลํ้ากับความรู้สึกเมื่อประชาชนร้องขอความช่วยเหลือจาก สจ. ดังนี้

ลำดับสิ่งที่ สจ. ให้ความช่วยเหลือ	คิดเป็นจำนวนร้อยละ
การให้คำปรึกษาแนะนำ	78.57
สิ่งของ เครื่องใช้	7.14
เงิน	14.28

จากตารางจะทำให้เราเห็นว่า บทบาทของ สจ. ภาระหนักอย่างหนึ่งในขณะที่ดำรงตำแหน่งของ สจ. นั้น แสดงให้เห็นว่าภาระที่ สจ. จังหวัดเชียงใหม่ ที่ตามกำลังความสามารถของตานั้น เท่าที่โอกาสจะทำได้ก็คือ การให้คำปรึกษา แนะนำ ถึงจำนวนร้อยละ 78.57 รองลงมาคือเงิน คือ ร้อยละ 14.28 และสิ่งของเครื่องใช้ 7.14 ตามลำดับ แต่อย่างไรก็ตามในความเห็นของ สจ. นั้น บทบาทนอกสภาในการติดต่อกับประชาชนในฐานะการเป็นตัวแทนและเป็นผู้นำในชุมชน ดังนั้น จึงจำเป็นที่ สจ. นั้นจะต้องเป็นผู้มีฐานะทางการเงินพอสมควร ซึ่งจะช่วยให้การดำเนินการบทบาทสจ. ในการแก้ไขปัญหาให้ประชาชน และการติดต่อสัมพันธ์กันในชุมชน ซึ่งจำนวนผู้ที่ตอบแบบสอบถาม ได้ตอบว่า คิดว่าเงินเป็นปัจจัยที่สำคัญและการเป็น สจ. ฐานะทางการเงินเป็นส่วนสำคัญในการดำเนินการบทบาท สจ. ดังตารางดังต่อไปนี้

ตารางความคิดเห็นของ สจ. ที่ว่าฐานะทางการเงินเป็นส่วนสำคัญในการดำเนินการบทบาท สจ.

คำตอบ	จำเป็น	ไม่จำเป็น
จำนวนร้อยละ	78.57	21.43

จากตารางดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าความจำเป็นในเรื่องฐานะทางการเงินจึงเป็นส่วนที่สำคัญต่อการดำเนินการบทบาท สจ. ซึ่งในเรื่องนี้ สจ. แต่ละท่านมีความเห็นที่แตกต่างกันไป ในเรื่องรายละเอียดแต่จุดหลักนั้นก็คือ แสดงให้เห็นว่า ฐานะทางการเงินเป็นส่วนที่สำคัญมากในการปฏิบัติหน้าที่ สจ.

ชื่อ สจ.	ความเห็นเรื่องการเมืองการมีฐานะทางการเงิน
1. คุณเสถียร ชินวัตร	หากขาดเงิน การช่วยเหลือก็ไม่คล่องตัว
2. คุณทอง วอแสง	การให้ความช่วยเหลือประชาชนที่ยากจน ก็ต้องช่วยเงินทางบ้างเล็กน้อย ค่ารถค่า

3. คุณสันติ ต้นสุหัช

รักษาพยาบาลมีบ้างที่ต้องช่วยเหลือคนจน
จะออกไปไหนก็ต้องติดเงินไป ไหนจะค่า
น้ำมัน ไหนจะงานสังคม

ชื่อ สจ.

ความเห็นเรื่องการมีฐานะทางการเงิน

4. คุณพิชาติ กุลประดิษฐ์

สจ. ไม่มีเงินเดือน ยังจัดสรรกำลัง
ทรัพย์ส่วนตัวเพื่อประชาชนในเหตุที่ต้อง
ช่วยเหลืออย่างเร่งด่วนที่มีขึ้นบ่อยครั้ง

จากสภาพการดังกล่าวเราจะเห็นว่า สจ. เป็นผู้ที่ต้องทำงานในลักษณะที่ต้องเสีย
สละให้กับงานของชุมชน ไม่มีการตอบแทนรายได้ที่เป็นเงินเดือนที่แน่นอนและมีเพียงแต่ เบี้ย
ประชุมซึ่งหาก สจ. ต้องให้ความช่วยเหลือประชาชน โดยเฉพาะเรื่องค่าใช้จ่ายเงินทอง
ดังนั้นโอกาสที่จะหารายได้เพื่อจะนำมาใช้จ่ายโดยเฉพาะการช่วยเหลือประชาชน อาจทำ
ให้ สจ. มีการใช้อำนาจหน้าที่ไปในทางที่ไม่ถูกต้องได้ง่าย ซึ่งการทำหน้าที่เป็นตัวแทน
การปฏิบัติหน้าที่ของ สจ. จังหวัดเชียงใหม่ เท่าที่ผ่านมาพบว่าในปีหนึ่ง สจ. แต่ละท่าน
จำเป็นต้องใช้เงินงบประมาณของตนเอง เพื่อจะเข้ามาทำหน้าที่บทบาทในการเป็น สจ. ใน
ระหว่างจำนวนเงิน 10,000-150,000 บาท ดังนั้นทำให้เราเห็นว่าฐานะทางการเงินจึง
เป็นสิ่งที่สำคัญและถือเป็นคุณสมบัติพิเศษประการหนึ่งของสจ. ที่ต้องมีในระหว่างดำรงตำแหน่ง
สจ. ซึ่งการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาให้กับประชาชน ตามกำลังความสามารถของ
ตนเองนี้ เป็นลักษณะการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าและไกลตัวประชาชนเป็นส่วนใหญ่
โดยอาศัยการใช้จ่ายเงินเป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่ง และหากมีการใช้จ่ายเงินและลักษณะความ
สัมพันธ์ระหว่างประชาชนกับ สจ. จะใกล้ชิดมากขึ้นระบบคุณค่าของความ เป็นพวกพ้อง หรือ
การเป็นผู้แทนที่ดีของประชาชน ที่สามารถช่วยเหลือในเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวข้องกับปัญหาของ
ประชาชน ไม่ทอดทิ้งยังติดต่อประสานสัมพันธ์กับประชาชนเสมอ ดังนั้นโอกาสที่ประชาชนจะ
ตัดสินใจเลือกตั้งในครั้งต่อไปก็มีมากขึ้น

อย่างไรก็ตามจากพฤติกรรมของ สจ. จังหวัดเชียงใหม่ หากมีพฤติกรรมใน

การช่วยเหลือแก้ไขปัญหาของประชาชนโดยอาศัยกำลังความสามารถของตนเอง บางครั้ง
สจ. ได้ละเลยการแสดงบทบาทในการใช้เงิน เช่น ในการเข้าไปร่วมในงานพิธีหรืองานบุญ
ต่าง ๆ จะทำให้ประชาชนเริ่มมองข้อจำกัดของ สจ. ผู้ที่เห็นซึ่งทำให้เกิดความรู้สึกที่ว่า
สจ. ผู้ที่ไม่ได้ทำตนทาง เห็นไม่สนใจหรือเอาใจใส่ดูแลปัญหาของประชาชนในเขตเลือกตั้ง ดัง
นี้ย่อมจะส่งผลต่อความรู้สึกการ เป็นตัวแทนของตนเองว่ามีความบกพร่องต่อการแก้ไขปัญหา
ความเดือดร้อนของประชาชน และห่างเหินกับประชาชน จากสายใยของความสัมพันธ์ในการ
ยึดการกระทำที่มุ่งตอบสนองตอบในลักษณะ การบริการ เป็นหลัก โดยเฉพาะการบริการปัญหา
เฉพาะตัวหรือปัญหาที่ใกล้ตัวเอง ซึ่งเป็นสายใยระหว่างบุคคล คือ สจ. กับประชาชนภายใต้
ระบบคุณค่าของสังคมไทยที่เป็นลักษณะ ผู้อุปถัมภ์ ผู้อยู่อาศัยอุปถัมภ์ (PATRON_CLIENT) ความ
สัมพันธ์นี้อาจจะสิ้นสุดลงได้ง่าย หากในการ เลือกตั้งในสมัยต่อไปนั้นได้มีผู้สมัครที่มีลักษณะ
ที่เหมาะสมทางด้านการให้ความช่วยเหลือหรือแก้ไขปัญหาแก่ประชาชนในความรู้สึกที่สอด
คล้องกับการ เป็นตัวแทนที่ดีในระบบคุณค่าทางสังคม โอกาสที่ประชาชนที่จะ เลือกผู้มีคุณสมบัติ
ที่สามารถตอบสนองในเชิงบริการมากย่อมจะเป็นไปได้มากและ สจ. ผู้ที่นั้นอาจไม่ได้รับ
การ เลือกตั้งในสมัยต่อไป เพราะ ไม่สามารถที่สนองตอบบทบาทนอกสภาในการ เป็นตัว
แทนเชิงบริการได้อย่างสมบูรณ์ ทำให้เราจะ เห็นได้ว่าการแสดงบทบาทในการ
ช่วยเหลือประชาชนนี้ได้สะท้อนถึงความเป็นผู้อุปถัมภ์ ในระดับหนึ่งของสังคมไทยในปัจจุบัน
ของสมาชิกสภาจังหวัดเชียงใหม่

ความสัมพันธ์ระหว่างข้าราชการและบทบาทนอกสภาของสมาชิกสภาจังหวัดเชียงใหม่

จากการที่บทบาททางด้านนอกสภา สจ. ต้องดำเนินบทบาทอยู่ระหว่างกึ่งกลาง
ระหว่างข้าราชการกับประชาชน ทั้งนี้เพราะ สจ. เป็นผู้ผูกมัดประชาชนบางครั้ง สจ.
ต้องนำปัญหาหรือความเดือดร้อนของประชาชนไปแจ้งให้หน่วยงานทางราชการได้ทราบ
นอกจากนี้บางครั้งหน่วยงานทางราชการมีอะไรก็ผ่านทาง สจ. ไปสู่ประชาชน แต่เนื่องจาก
สมาชิกสภาจังหวัดนั้นอยู่ในพื้นที่และส่วนใหญ่เป็นคนในท้องถิ่น ดังนั้นการทราบถึงปัญหาของ
ประชาชนที่แท้จริง ได้ดีกว่าข้าราชการทั้งนี้จากคำกล่าวยืนยันของ คุณบรรจบ ลิมจุฑู
สจ. อำเภอเมืองเชียงใหม่ ประธานสมาชิกสภาจังหวัดเชียงใหม่ กล่าวถึงการได้เปรียบ
ของ สจ. เมื่อเปรียบเทียบกับข้าราชการประจำในท้องถิ่นว่า

..." งูเห่า (ข้าราชการ) สู้ดิ้นไม่ได้ เราเป็นงูดิน(สจ.) เราอยู่กับ
ประเทศของเรา ตรงไหนอ่อน ตรงไหนร้อน ตรงไหนเย็น บางอำเภอท่านนายอำเภอเพิ่ง
ย้ายมาใหม่ท่านไม่ทราบภูมิประเทศ และปัญหาที่แท้จริงของท้องถิ่น "... (จากบทอภิปราย
ของคุณบรรจบ ลีมจรรยา บทบาท สจ. ในการพัฒนาท้องถิ่น คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัย
เชียงใหม่ เมื่อวันที่ 13 มกราคม 2532)

เนื่องจากบทบาทและหน้าที่ของข้าราชการนั้นต้องทำหน้าที่เป็นผู้บริการและ
เข้าไปแก้ไขปัญหาดังต่าง ๆ ให้แก่ประชาชนตามบทบัญญัติของกฎหมาย ตลอดจนมีทรัพยากร
ต่าง ๆ เช่นกำลังคน งบประมาณและเครื่องมือต่าง ๆ ที่จะนำมาใช้แก้ไขปัญหาดังต่าง ๆ
ของประชาชน แต่บางครั้ง เนื่องจากข้อจำกัดในเรื่องการได้รับข่าวสารข้อมูลตลอดจนปัญหา
ความเดือดร้อนโดยทั่วไปของประชาชนในท้องถิ่นที่ยังไม่ชัดเจน และไม่ใช่ว่าปัญหาที่แท้จริง
ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ เราไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ไขปัญหายของประชาชนกับข้าราชการ
นั้นยังมีข้อจำกัด จึงอาจทำให้ข้าราชการไม่ได้รับข่าวสารหรือข้อมูลในการแก้ไขปัญหาดัง
อย่างถูกต้องและอย่างมีประสิทธิภาพ ประชาชนไม่สามารถที่จะช่วยแสดงความคิดเห็นหรือ
ผลักดันให้มีการใช้ทรัพยากรเพื่อแก้ไขปัญหาดังในทิศทางที่ประชาชนต้องการได้

จากพื้นฐานความสัมพันธ์ระหว่างข้าราชการกับประชาชนนั้น ในสังคมไทยนั้น
ความสัมพันธ์ดังกล่าวอยู่ในลักษณะที่ไม่เท่าเทียมกันระหว่างข้าราชการกับประชาชน กล่าว
คือ ข้าราชการมีฐานะที่สูงกว่า (ผู้ใหญ่-SUPERIOR) และประชาชนมีฐานะที่ต่ำกว่า
(ผู้น้อย-SUBORDINATE) นั้นหมายความว่า ข้าราชการเป็นผู้ที่ต้องให้ความช่วยเหลือขณะที่
ประชาชนคือผู้คอยรับความช่วยเหลือไม่ใช่เรียกร้องให้ข้าราชการช่วยเหลือ ซึ่งเรื่องนี้เกิด
จากแนวคิด ซึ่งอดีต ระพีพัฒน์ ได้มีความเห็นว่าคนไทยมองข้าราชการเป็นสัญลักษณ์ของ
อำนาจ ซึ่งอำนาจนี้ก็คือการเป็นผู้ที่ครอบครองทรัพยากรเช่น เครื่องมือ เครื่องใช้ อัตรา
กำลัง ในการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาดัง ดังนั้นการที่จะให้ข้าราชการกำลังใดให้กับประชาชน
ประชาชนมักจะเป็นผู้ร้องขอจากข้าราชการในทางด้านต่าง ๆ ดังที่ PHILLIPS และ
WILSON ได้ยืนยันว่า "ชาวนาไทยมองรัฐบาลของเขาเป็นเหมือนแหล่งความหวังไขเมตตา
กรุณา ดังนั้นอำนาจในการตัดสินใจในการแก้ไขปัญหาดังต่าง ๆ เกี่ยวกับปัญหาชุมชนส่วนใหญ่
จะเป็นของข้าราชการซึ่งปรากฏออกมามิติของการพัฒนาปัจจุบันที่มุ่งให้ข้าราชการกระทรวง
ต่าง ๆ เข้าไปสัมผัสและแก้ไขปัญหาดังต่าง ๆ ให้แก่ประชาชนโดยบางครั้งข้าราชการเหล่านี้
ก็เลยเลยมองว่าปัญหาบางอย่างนั้นควรที่จะ เริ่มต้นที่การฝึกให้ประชาชนในท้องถิ่นเข้ามา

แก้ไขปัญหาของเขาเอง ข้าราชการน่าที่จะเป็นฝ่ายสนับสนุนในทางด้านต่าง ๆ มากกว่าให้
แก่ประชาชน

จากความสัมพันธ์ที่เรากล่าวมาแล้ว ในลักษณะความสัมพันธ์ที่ไม่เท่าเทียมกัน
ระหว่างประชาชนยังมองข้าราชการว่าเป็นเจ้านายเป็นผู้ที่คอยให้ความช่วยเหลือ จึงทำให้เกิดช่องว่างขึ้นระหว่างความสัมพันธ์ของข้าราชการกับประชาชน เวลาประชาชนมีปัญหาซึ่ง
มักจะ ไม่เข้าหาข้าราชการ ทั้งนี้เพราะความเกรงใจมองข้าราชการเป็นสัญลักษณ์ของ
อำนาจสามารถที่จะให้คุณให้โทษได้ในเชิงลักษณะที่ข้าราชการให้บริการแก่ประชาชน ดังนั้น
เมื่อเกิดช่องว่างนี้แล้ว ประชาชนก็จะมองหาผู้ที่เข้าอุดช่องว่างนี้โดยหาบุคคลที่มีความใกล้ชิด
เคียงกับข้าราชการหรืออยู่ระดับที่ไม่แตกต่างจากข้าราชการ ดังนั้นสจ. ซึ่งเป็นกลไก
ทางการเมืองอย่างหนึ่ง ที่เป็นตัวแทนและสามารถให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชนและจะ
เป็น "ที่พึ่ง" อย่างหนึ่งของประชาชน สจ. เป็นบุคคลที่ประชาชนผู้เลือกตั้งมีความเห็นตั้งแต่
แรกว่าเป็นบุคคลที่สามารถจะให้ความช่วยเหลือคุ้มครอง และแก้ไขปัญหากับประชาชนได้
จากสถานะตำแหน่งหน้าที่การเป็นฝ่ายนิติบัญญัติซึ่งทำให้ประชาชนมองเห็นว่า สจ. มีสถาน
ภาพที่สูงกว่าประชาชนและทัดเทียมกับข้าราชการในเชิงศักดิ์ศรี ดังนั้นหาก สจ. หรือตัวแทน
ของประชาชนปรองของความช่วยเหลือในเรื่องต่าง ๆ จากข้าราชการก็ย่อมจะได้รับ
ความเกรงใจ ด้วยความเกรงใจนี้เองทำให้ข้าราชการจะต้องให้ความช่วยเหลือแก่
ประชาชนที่สจ. พามา ดังเช่น คุณทอง คันทธา สจ. อาเภอสันกำแพงได้ให้ความเห็นและเล่า
ประสบการณ์ที่ตนได้รับมาในระหว่างดำรงตำแหน่ง สจ. ว่า ... " สจ. ต้องเป็นตัวเชื่อม
ระหว่างประชาชนกับฝ่ายบริหาร ... เราต้องเป็นตัวเชื่อมเพราะเรารู้ทั้งสองฝ่าย เช่น
บัตร์ประชาชนหาย (ประชาชน) ก็จะทำเดี๋ยวนี้เพราะจะไปกรุงเทพฯ (เราต้องชี้แจงว่า)
บัตร์ยังไม่หมดอายุ คุณทำไม่ได้ ... แต่บางครั้งข้าราชการทำพยานไม่เต็มที่บางที่ก็ไม่ทำ
เราก็นำเห็นใจประชาชนที่มาติดต่อเข้ามาแต่เข้ามิด บอกว่ามาแต่เข้ามิด 2 วัน แล้วอีกวัน
มาสาย พอไปท้ออีก (บัตร์ประชาชน) ก็หมดกำหนด (เวลา) คนที่พยานอาเภอบางคนก็พูด
ไม่เพราะอาจจะเลาะกับเมียมา ถึงเวลาพูดก็พูดสามท้าว ชาวบ้านไม่พอใจ (ในการให้
บริการ) โกรธกันมากก็ฟ้อง สจ. (ให้ช่วยแก้ไขปัญหานี้) ทุกอย่างกระ โกรธท้องพระ
โรง"... (จากการสัมภาษณ์ คุณทอง คันทธา เมื่อวันที่ 16 เมษายน 2532)

จากการที่ สจ. ต้อง เป็นตัวแทนของประชาชนและต้องทำหน้าที่เป็นตัวกลางที่คอยเชื่อมระหว่างข้าราชการกับประชาชน โดยเฉพาะในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ให้กับประชาชนที่ประสบปัญหาความเดือดร้อน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องส่วนตัวหรือเป็นปัญหาส่วนรวม สจ. ต้องทำหน้าที่ในการเสริมช่องว่างระหว่างประชาชนกับข้าราชการ โดยเฉพาะคุณค่านิยมที่ประชาชนมอง สจ. ว่าเป็นผู้มีสถานภาพและศักดิ์ศรีเท่าเทียมในระดับเดียวกับข้าราชการ ดังนั้น หาก สจ. เข้าไปฟ้องร้องขอในเรื่องอะไรก็มักจะได้รับการตอบสนองด้วยดีจากข้าราชการฝ่ายต่าง ๆ ซึ่งในทางปฏิบัติของ สจ. จังหวัดเชียงใหม่ นั้น เมื่อประชาชนประสบปัญหาโดย สจ. ไปพบเห็นเองหรือการที่ประชาชนมาร้องเรียนกับ สจ. สจ. ก็จะไปพบประชาชนดังกล่าวไปพบหรือติดต่อกับหน่วยงานหรือข้าราชการที่เกี่ยวข้องโดยไม่จำเป็นต้องอาศัยความสัมพันธ์หรือรู้จักส่วนตัวมาก่อน ซึ่งหากปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ของประชาชนเมื่อได้รับการแก้ไข ก็ทำให้ประชาชนได้มองบทบาทของ สจ. ได้ชัดเจนมากขึ้น และมองว่าการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้หล่นไปด้วยดีก็เป็นเพราะการที่ สจ. ผู้หนึ่งช่วยติดต่อประสานงาน "วิ่งเต้น" และให้ความช่วยเหลือด้วยดี โอกาสที่ประชาชนจะมองเห็นผลงานและมีความรู้สึกที่ สจ. ผู้หนึ่งได้ทำตามบทบาทการเป็น สจ. ที่ดีคือ พบง่าย ใช้สะดวก ไม่ทอดทิ้งประชาชนเมื่อมีปัญหาแสดงความจริงใจ และจริงจังในการแก้ไขปัญหาให้ประชาชน ซึ่งมีความหมายเป็นอย่างมาก ในเชิงคุณค่าของสังคมไทย นี้หมายถึงคะแนนเสียงที่จะได้รับในการเลือกตั้งในสมัยต่อไป

ฉะนั้นการพึ่งพาอาศัยข้าราชการจึง เป็นสิ่งที่จำเป็นและสำคัญต่อการปฏิบัติหน้าที่เป็นตัวแทนของ สจ. และเพื่อให้บรรลุถึงความเป็นตัวแทนที่ดีของประชาชนที่จริงใจต่อการแก้ไขปัญหาของประชาชน และสิ่งที่ สจ. จะต้องทำในการที่ความสัมพันธ์ที่ดีกับข้าราชการก็คือ สจ. ไม่สามารถบังคับบีบบังคับให้ข้าราชการเข้าช่วยเหลือประชาชนนอกจากการร้องขอ ความช่วยเหลือด้วยท่าทีที่อ่อนน้อมและปัญหาดังกล่าวที่ต้องมีเหตุผลในตัวของมันเอง และเป็นเหตุผลที่ดีที่ทำให้ข้าราชการยอมรับปัญหานั้น และเมื่อข้าราชการได้รับทราบปัญหานั้น ด้วยสถานภาพและศักดิ์ศรีที่ไม่แตกต่างกันและการเป็นฝ่ายนิติบัญญัติ ดังนั้นหากข้าราชการ ไม่ทำตามสิ่งที่จะตามมา ก็คือการที่ สจ. จะมาสอบถามในสภาจังหวัดเชียงใหม่ หรือนำไปร้องเรียนผู้บังคับบัญชาในระดับสูง เช่นผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อให้รับทราบปัญหา และบางครั้งผู้บังคับบัญชาอาจจะตำหนิข้าราชการผู้หนึ่ง ซึ่งอาจจะส่งผลกระทบต่อก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่ของข้าราชการผู้หนึ่งในอนาคต ดังนั้นข้าราชการจึงต้องให้ความสำคัญ

ใจหรือให้ความสำคัญกับปัญหาที่ สจ. นภาพระชาชนมาร้องเรียนหรือมาขอให้หน่วยงานได้แก้ไขปัญหาต่าง ๆ เหล่านั้น และกลยุทธ์บางอย่างที่ สจ. เชียงใหม่ บางท่านได้ให้ความสนใจเปรียบในฐานะ เป็นสื่อมวลชนเข้ามากระตุ้นหากร้องเรียนไปแล้วในเรื่องดังกล่าวไม่ได้ผล ดังคำกล่าวของคุณชายชาติรี ลิมจรรยา สจ. อาเภอสันป่าตอง ได้กล่าวว่า

..." หากประชาชนมาร้องเรียนขอความเป็นธรรม ในเรื่องต่าง ๆ ผมจะทาสองด้านประสานกันไป คือ ผมจะออกในรูปแบบข่าวสาร (การประกอบอาชีพ) ทางหนังสือพิมพ์ที่ผมทำงานอยู่ และกระผมจะ ไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีผลกระทบต่อประชาชน ทั้งเจรจาทางด้านหนังสือพิมพ์และ เจรจาในส่วนตัวขั้นสุดท้ายหากไม่ได้ก็คงจะใช้ฐานะมวลชน "... (จากการสัมภาษณ์ คุณชายชาติรี ลิมจรรยา เมื่อวันที่ 8 เมษายน 2532)

นอกจากนี้ยังมี สจ. บางท่านได้ใช้วิธีการที่จะแก้ไขและทำให้ข้าราชการเหล่านั้นต้องมีความเกรงใจและต้องรีบทำการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ นั้นโดยเร็วก็คือการใช้บทบาทอำนาจของผู้บังคับบัญชาชั้นสูง เข้ากระตุ้นหรือออกคำสั่งให้ข้าราชการฝ่ายต่าง ๆ ได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เหล่านั้นที่ สจ. มาร้องเรียนหรือแก้ไขปัญหา นั่นก็คือการเข้าพบหรือทบทวนหนังสือร้องเรียนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ที่ตนเองรู้จักและสนิทสนมคุ้นเคยเป็นพิเศษ ซึ่ง สส. ผู้นั้นอาจได้เป็นรัฐมนตรี ซึ่งมีอำนาจสั่งการและสามารถที่จะให้คุณให้โทษแก่ข้าราชการเหล่านั้นได้หากไม่มีการปฏิบัติหรือแก้ไขปัญหานั้น ดัง เช่นกรณี คุณทอง คัมธธา กับ คุณสุบิน บินเขยัน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดเชียงใหม่และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ ในสมัยปัจจุบัน ดังตัวอย่างการติดต่อที่เป็นลายลักษณ์อักษรจาก คุณทอง (สจ.) เพื่อขอความช่วยเหลือจากคุณสุบิน (สส.) ซึ่งเป็นเอกสารที่ปรากฏดังต่อไปนี้

ที่ พิเศษ ๑๗ / 2532

กระทรวงพาณิชย์

ถนนสนามไชย กทม. 10200

๑๗ มีนาคม 2532

เรื่อง ขอความสนับสนุนสร้างอ่างเก็บน้ำห้วยน้ำซุ่น หมู่ที่ 1 ตำบลแม่ทา
เรียน นายทอง กัณธา สมาชิกสภาจังหวัดเชียงใหม่ เขตอำเภอสันกำแพง
อ้างถึง หนังสือของท่าน ตุลาคม 2531
สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือที่ กษ 0301/724 ลงวันที่ 30 มกราคม 2532

ตามหนังสือที่อ้างถึงแจ้งว่า ขอให้สนับสนุนโครงการสร้างอ่างเก็บน้ำห้วยน้ำซุ่น ตำบลแม่ทา
อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ นั้น

บัดนี้ ได้รับแจ้งจากกรมชลประทานว่าได้ตรวจสอบสภาพภูมิประเทศ และจัดทำรายงาน
การศึกษาเบื้องต้นแล้ว สามารถดำเนินการในลักษณะงานชลประทานขนาดเล็กได้ และเป็นโครงการ
ตามพระราชดำริเมื่อปี 2523 แต่เนื่องจากสภาพภูมิประเทศลาดชันมาก จำเป็นต้องก่อสร้างทำนบดินสูง
20.00 เมตร ยาวประมาณ 250.00 เมตร เก็บกักน้ำได้ประมาณ 840.000 ลูกบาศก์เมตร หากเลื่อน
จุดก่อสร้างตามที่ราษฎรกำหนดไว้เดิมลงมาอีกประมาณ 300.00 เมตร ก็สามารถเก็บกักน้ำได้มากขึ้น
และมีความเหมาะสมในด้านการก่อสร้างมากกว่า จึงเห็นสมควรให้ราษฎรจัดทำบันทึกยินยอมเสียสละ
ที่ดินในบริเวณที่จะก่อสร้างและถูกน้ำท่วมให้ทางราชการ โดยไม่เรียกร้องค่าเสียหายหรือค่าใช้จ่ายใด ๆ
ทั้งสิ้น ส่งให้สำนักงานชลประทานที่ 1 เพื่อเป็นหลักฐานในการดำเนินงานต่อไป ดังหนังสือที่แนบมาพร้อมนี้
จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งผู้ที่เกี่ยวข้องทราบด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุนัน ปิ่นขยัน)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดเชียงใหม่

สำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี

โทร. 2220855, 2224834

ที่ กษ ๐๓๐๑/ ๗/๒๕

กรมชลประทาน

ถนนสามเสน กทม. ๑๐๓๐๐

๓๐ มกราคม ๒๕๓๒

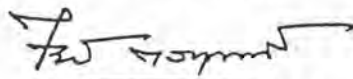
เรื่อง ขอความสนับสนุนสร้างอ่างเก็บน้ำห้วยน้ำขุ่น หมู่ที่ ๑ ตำบลแม่ทา
เรียน นายสุจิน ปิ่นชัย สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดเชียงใหม่
อ้างถึง หนังสือกระทรวงพาณิชย์ ที่ พิเศษ ๒๓/๒๕๓๑ ลงวันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๓๑

ตามหนังสือที่อ้าง ขอให้กรมชลประทานสนับสนุนโครงการสร้างอ่างเก็บน้ำห้วยน้ำขุ่น
ตำบลแม่ทา อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กรมชลประทานได้ตรวจสอบสภาพภูมิประเทศ และจัดทำรายงานการศึกษาเบื้องต้นแล้ว
สามารถดำเนินการในลักษณะงานชลประทานขนาดเล็กได้ และเป็นโครงการคามพระราชดำริ เมื่อปี ๒๕๒๓
แต่เนื่องจากสภาพภูมิประเทศลาดชันมาก จำเป็นต้องก่อสร้างท่อนบดินสูง ๒๐.๐๐ เมตร ยาวประมาณ
๒๕๐.๐๐ เมตร เก็บกักน้ำได้ประมาณ ๔๔๐.๐๐๐ ลูกบาศก์เมตร หากเชื่อมจุกก่อสร้างจากที่ราษฎร
กำหนดไว้เดิมลงมาอีกประมาณ ๓๐๐.๐๐ เมตร ก็สามารถเก็บกักน้ำได้มากขึ้น และมีความเหมาะสม
ในด้านการก่อสร้างมากกว่า จึงเห็นสมควรให้ราษฎรจัดทำบันทึกยินยอมเสียสละที่ดินในบริเวณที่จะ
ก่อสร้างและถูกน้ำท่วมให้ทางราชการ โดยไม่เรียกร้องค่าเสียหายหรือค่าใช้จ่ายใด ๆ ทั้งสิ้น ส่งให้
สำนักงานชลประทานที่ ๑ เพื่อเป็นหลักฐานในการดำเนินงานต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายจิตย์ ชุลยานนท์)

อธิบดีกรมชลประทาน

กษ
๑๖
๒๔๖๐๖๒

สำนักงานเลขานุการกรม

โทร. ๒๔๑๒๖๕๐

จากการอาศัยบทบาทของ สส. เข้ามาช่วยในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของประชาชน และน่ามาอ้างจะทำให้ข้าราชการที่เกี่ยวข้องให้ความสนใจ สจ. ผู้หนึ่งมากยิ่งขึ้น ซึ่งบางครั้งปัญหาบางอย่างก็เกินความสามารถของข้าราชการในท้องถิ่นนั้นจะแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ได้ หรือเกินอำนาจการตัดสินใจของข้าราชการเหล่านั้น การอาศัยบทบาทของ สส. โดยเฉพาะเป็นรัฐมนตรี เข้าช่วยเสริมในการแก้ไขปัญหาให้ประชาชนในท้องถิ่น ทำให้ผู้บังคับบัญชาชั้นสูง เหล่านี้ก็จะให้ความสนใจและให้ความสำคัญกับปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้มากขึ้น ดังนั้น นอกจากที่ สจ. จะเป็นที่เกรงใจของข้าราชการแล้วยังมีผลต่อเรื่องคะแนนเสียงในการเลือกตั้งครั้งต่อไปของ สจ. ผู้หนึ่งด้วย

นอกจากนี้ความสัมพันธ์หรือความคุ้นเคยระหว่าง สจ. กับ ข้าราชการก็เป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่จะทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ได้รับการแก้ไขปัญหาย่างมีประสิทธิภาพ ในความสัมพันธ์พิเศษกับข้าราชการนี้ บางครั้งข้าราชการก็มักจะได้รับผลประโยชน์และกลุ่ช่วยเหลือจาก สจ. เช่นการพิจารณาข้อบัญญัติในทางค้ำวงงบประมาณหรือความสัมพันธ์อันใกล้ชิดชนิดนี้ทำให้ข้าราชการสามารถเข้ากับประชาชนได้ดีขึ้น และการอำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ ในขณะการปฏิบัติงานในท้องถิ่นแห่งนั้น และประการสำคัญการมีมนุษยสัมพันธ์ไม่ขัดแย้งกับผู้ท้องถิ่นหรือในส่วนที่ต่าง ๆ นั้น เป็นสิ่งหนึ่งที่จะส่งผลต่อความก้าวหน้าในหน้าที่การงานของข้าราชการผู้นั้น สิ่งเหล่านี้คือผลประโยชน์ที่ข้าราชการจะได้รับเมื่อมีความสัมพันธ์พิเศษกับ สจ. ในพื้นที่ ในทางกลับกัน สจ. ก็อาศัยความสัมพันธ์พิเศษในทางส่วนตัวนี้กับข้าราชการในการขอความช่วยเหลือหรือการขอความช่วยเหลือความสะดวกต่าง ๆ จากข้าราชการผู้นั้น

สิ่งหนึ่งที่ข้าราชการจะกระทำก็คือการกระทำตามอำนาจหน้าที่จะถูกกำหนดไว้โดยคำสั่งกฎระเบียบ หรือกฎหมาย ให้ข้าราชการต้องกระทำหากไม่กระทำตามก็จะถือว่าเป็นความผิดและข้าราชการต้องได้รับโทษนั้น จากการที่ สจ. จะต้องรู้จักกับข้าราชการในส่วนต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะที่ผ่านมา ข้าราชการไทยมีพฤติกรรมการใช้เหตุผลที่ไม่เป็นทางการ (ส่วนตัว) ในการปฏิบัติหน้าที่ของตนอยู่แล้ว กล่าวคือผู้มาขอใช้บริการมีความสัมพันธ์ส่วนตัวที่ดีกับข้าราชการแล้ว ข้าราชการนั้นมักจะให้บริการที่ดีแก่ผู้ใช้บริการนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ สจ. ต้องมีคุณสมบัติพิเศษต่อข้าราชการ เช่นการมีเพื่อนฝูงที่เป็นข้าราชการอยู่ตามหน่วยงานราชการต่าง ๆ เมื่อจำเป็นจะต้องประสานงานกับ

หน่วยงานเหล่านั้นเพื่อแก้ไขปัญหาประชาชนที่มาร้องเรียนความเป็นธรรม ด้วยความเป็น
พรรคพวกเพื่อนฝูง หรือความที่เคยรู้จักกันมาก่อน อาจเป็นสถาบันการศึกษาเดียวกัน ข้าราชการ
เหล่านั้น ก็จะให้ความร่วมมือแก้ไขปัญหาด้วยดี

คุณสุชาติ ศิวาลัย สจ.อำเภอสารภี ได้กล่าวถึงความสำคัญของความเป็นเพื่อน
และสถาบันการศึกษาเดียวกันในการแก้ไขปัญหาให้กับประชาชนว่า... "บังเอิญผมโชคดี มี
เพื่อนเยอะ พวก(โรงเรียน) ปรีณซ์รอยๆ อยู่ในจังหวัดเชียงใหม่ คุณ กสช.ก็เยอะ ผมจบ
ปรีณซ์รอยๆ(โรงเรียนปรีณซ์รอยาลัย) ก็ได้ประโยชน์หน่อย ไปถึงก็ไปจึก และ
บอกว่าพิเศษหน่อยนะ(ข้าราชการ) ก็บอกแถมมาซื้ออะไรพวกนี้ มันต้องใช้กลยุทธ์ทุกอย่างใน

การพัฒนาท้องถิ่น "... (จากการอธิบรายของ คุณสุชาติ ศิวาลัย ในเรื่องบทบาท สจ. กับ
การพัฒนาท้องถิ่น คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เมื่อวันที่ 13 มกราคม 2532)

นอกจากนี้คุณบรรจบ ลัมจรรยา ได้กล่าวนอกจากที่จะอาศัยความสัมพันธ์ส่วนตัว
แล้ว สจ.ต้องมีลักษณะท่าทีในการทำงานคือ การเป็นตัวกลางสิ่งที่สำคัญคือการประสานงาน
กับหน่วยงานต่าง ๆ และข้าราชการและทำให้เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น เมื่อ สจ.
เข้าร้องเรียนขอความช่วยเหลือหรือติดต่อไป การแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ย่อมจะได้รับการ
อำนวยความสะดวกเป็นพิเศษ คุณบรรจบมีทัศนะคติในเรื่องนี้ว่า

..." เราเป็นเพียงฝ่ายนิติบัญญัติ เราต้องประสานงานส่วนราชการภูมิภาค
ในส่วนข้าราชการต่าง ๆ ให้ร่วมมือกันแนบเดียวกัน ชนไม่ได้ ไม่มีอำนาจหน้าที่ไปชนไปเขา
ต่อยมาก็ตั้งเบลา หากชนไปเขาไม่ทักหน้าแตก หากทักก็ไม่ใช่หน้าที่ นายผมเน้น
อธิบดีกรมตำรวจสิ่งที่เขาเอื้ออำนวยก็คือประสานผลประโยชน์เพื่อประชาชน สจ.เป็นตัว
ประสานระหว่างข้าราชการกับประชาชน สจ.ส่วนใหญเป็นคอนท้องถิ่นเราก็เปรียบเทียบ
เป็นผูดินรู้ว่าดินตรงไหนมันอุ่น ตรงไหนเย็น ตรงไหนมีอาหาร ข้าราชการอย่าง ผู้ว่าฯ
พระยามังกรมาถึงก็พาดหัวพาดหางสั่งการใหญ่ งูดินมันรู้ว่าจุดนี้ประชาชนต้องการอะไรเรา
ก็ประสานว่าประชาชนว่าอย่างนี้ ต้องการอย่างนี้"... (จากการสัมภาษณ์ คุณบรรจบ
ลัมจรรยา เมื่อวันที่ 8 เมษายน 2532)

ดังนั้นถึงแม้ในการตอบคำถาม สจ.จะระบุว่า เมื่อเกิดปัญหาแล้ว สจ.ก็มัก
จะนำประชาชนที่ร้องเรียนหรือปัญหาเหล่านั้นไปพบกับข้าราชการโดยไม่จำกัดว่าเคยรู้จักกับข้าราชการ
ในหน่วยงานนั้นมาก่อนก็ตาม แต่อย่างไรก็ตามเมื่อเราได้สอบถามลึกลงไปในรายละเอียด

จะพบว่า บางครั้งจากการไม่มีความสัมพันธ์ส่วนตัวกับข้าราชการผู้หนึ่งมาก่อน มักจะได้รับ การบริการพื้นฐานตามกฎระเบียบข้อบังคับเป็นหลัก ทำให้ปัญหาต่างๆ เหล่านี้ได้รับการ แก้ไขข้ามขั้นตอนและการบริการที่ได้รับไม่ดีเท่าที่ควร แต่ในทางปฏิบัติบางครั้ง สจ. เชียงใหม่ ก็อาศัยบทบาทอื่นเข้ามาเสริมโดยเป็นลักษณะส่วนตัวของ สจ. ผู้หนึ่ง เช่น การ ใช้สื่อมวลชนให้เป็นประโยชน์เพื่อดึงให้ความรู้สึกของประชาชนให้คล้อยตามปัญหานั้น ซึ่งจะ มีผลต่อข้าราชการในที่สุด นอกจากนี้ สจ. เชียงใหม่ บางท่านยังอาศัยบทบาทของ สส. ซึ่งเป็นนักการเมืองระดับชาติและมีอำนาจตำแหน่งเหนือข้าราชการ เข้ามาช่วยเหลือแก้ไข ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ โดยอาศัยจากพื้นฐานความสัมพันธ์และการรู้จัก ส่วนตัวเป็นหลัก นอกจากนี้ยังปรากฏว่าหาก สจ. เชียงใหม่ท่านใด มีความสัมพันธ์ทางส่วนตัวที่ใกล้ชิดกับข้าราชการที่เกี่ยวข้องกับปัญหานั้น โดยอาจเป็นคนรู้จัก เพื่อนฝูงหรือเคยร่วมสถาบันเดียวกัน มาก่อนย่อมจะเป็นสิ่งที่สจ. นั้นประชาชนมาร้องเรียน หรือนำปัญหาต่าง ๆ ไปแจ้งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้รับทราบการบริการที่เป็นพิเศษ ดังนั้นประชาชนก็จะชื่นชมกับการแก้ไข ปัญหาต่าง ๆ ของ สจ. ท่านนั้น หรือความสัมพันธ์ส่วนตัวเหล่านี้ได้ช่วยเข้าช่วยเสริมใน บทบาททางด้านนอกสภาของ สจ. ผู้หนึ่งได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้อยู่ที่องค์ประกอบทางด้านบุคคล ของ สจ. ผู้หนึ่งเป็นหลัก

อย่างไรก็ตามในทางตรงกันข้าม หาก สจ. ได้พัฒนาเป็นปฏิปักษ์กับข้าราชการ แล้ว สิ่งตามมาในภายหลังอาจเกิดขึ้นได้ในกรณีที่ สจ. ร้องขอความช่วยเหลือเพื่อแก้ไข ปัญหาข้อเดือดร้อนให้กับประชาชนจากความสัมพันธ์อันทางส่วนตัวที่ไม่ดีระหว่าง สจ. กับข้าราชการ ข้าราชการอาจทำให้การช่วยเหลือนั้นล่าช้าเพิกเฉยต่อการร้องขอความช่วยเหลือ โดยให้ความสาคัญกับงานอื่น โดยอ้างถึงความจำเป็นเร่งด่วนหรือกลั่นแกล้งทำให้โครงการ หรือความช่วยเหลือนั้นประสบปัญหา โดยอาศัยการที่ข้าราชการเหล่านั้นอาจจะมีเพื่อนฝูงใน วงราชการเช่นกันให้ความร่วมมือ ดังนั้น สจ. ก็ไม่อาจช่วยเหลือประชาชน ทำให้ประชาชน เห็นว่า สจ. ของตนไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ตัวแทนได้อย่างสมบูรณ์และไม่สามารถช่วยเหลือ ตนได้ความนิยมชมชื่นต่อ สจ. รายนี้ก็จะลดลงและทำให้ในการเลือกตั้งสมัยต่อไปประชาชน ก็จะไม่ออกคะแนนเสียงเลือกตั้งให้แก่ สจ. คนนั้นก็เป็นที่ไปได้

ดังนั้นในการที่ สจ. รายนั้นจะรักษาตำแหน่งในการเลือกตั้งในสมัยต่อไป สจ. ไม่สมควรที่เป็นศัตรูกับใครโดยเฉพาะการเป็นศัตรูกับข้าราชการซึ่งจะก่อให้เกิดผลต่อการปฏิบัติหรือดำเนินบทบาทนอกสภาอย่างยิ่งทำให้การแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของ

ประชาชนที่ สจ.พาไปพบหรือร้องเรียนจะทำให้เป็นอุปสรรค ต่อการแก้ไขปัญหาเหล่านี้ ซึ่ง
สิ่งเหล่านี้จะมีผลต่อคะแนนเสียงของ สจ.รายนั้นไปในอนาคต ต่อไป

อย่างไรก็ตามในบางครั้ง สจ.จำเป็นต้องดำเนินการแบบทบาทที่เป็นลักษณะ เป็นปฏิ-
บัคย์กับข้าราชการบ้าง หากข้าราชการในท้องถิ่นนั้นได้ดำเนินการแบบที่ไม่พอใจของ
ประชาชน การโจมตีข้าราชการผู้นั้นอาจจะ เป็นผลดีต่อคะแนนเสียง เลือกตั้งในสมัยต่อไป
เพราะการโจมตีหรือการเป็นปฏิบัคย์เช่นนั้นได้สร้างความพอใจให้แก่ประชาชนในการกระ-
ทำของ สจ.ซึ่งข้าราชการผู้นั้นอาจประพฤติน้ำที่โดยมิชอบ และสร้างความเดือดร้อนหรือ
ปัญหาให้กับประชาชน การโจมตีข้าราชการผู้นั้นหรือเป็นปฏิบัคย์กับข้าราชการผู้นั้น โดยอาจ
เป็นการร้องเรียนผู้บังคับบัญชาระดับสูงให้ทราบพฤติกรรมของข้าราชการผู้นั้น ซึ่งการเป็น
ปฏิบัคย์นี้จะส่งผลดีต่อประชาชน เช่นการแก้ไขปัญหาลือร่ำลือราชฎ์บังหลวง หรือใช้อำนาจหน้าที่
ปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบสร้างความเอือมระอาให้กับประชาชน ดังนั้นการโจมตีหรือการเป็น
ปฏิบัคย์ต่อข้าราชการท้องถิ่นเป็นกรณีที่น่าจะเป็นจริง ๆ ของ สจ.ที่คิดว่าหลีกเลี่ยงไม่ได้แล้ว
สิ่งที่กระทำลงไปอาจส่งผลดีต่อคะแนนเสียง เลือกตั้งในภายหลังแสดงว่าการกระทำของ
สจ.ได้ทำในลักษณะให้สอดคล้องกับคุณค่านิยมทางสังคมไทยที่มีความจริงใจ กล่าวถึงสิ่งที่
สังคมเห็นว่าสมควรกระทำ

2. การเป็นตัวแทนโดยตอบสนองในการจัดสรรผลประโยชน์

บทบาทในการเป็นตัวแทนในด้านนี้ก็คือ การที่ สจ.จะต้องทำหน้าที่ในการจัด
สรรผลประโยชน์ต่าง ๆ ให้ประชาชนในเขตเลือกตั้ง เช่นงบประมาณเพื่อการพัฒนาเขต
การเลือกตั้งทั้งที่ตนเป็นผู้แทนอยู่ การสนับสนุนโครงการเพื่อจะให้ผลประโยชน์แก่เขตเลือก
ตั้งของตน ซึ่งนั้นก็หมายความว่า สจ.จะต้องมีบทบาทในการจัดสรรทรัพยากรต่าง ๆ ที่จะ
เป็นประโยชน์แก่ประชาชน ในพื้นที่ให้มากที่สุด ตลอดจนเราจะมุ่งพิจารณาว่าการดำเนินการ
บทบาทดังกล่าวนี้ สจ.จังหวัดเชียงใหม่ได้ดำเนินการเป็นอย่างไรบ้างในทางปฏิบัติ

จากการที่เราทราบมาว่าข้อจำกัดอย่างหนึ่งในการบริหารงบประมาณขององค์
การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ในระหว่างที่ผ่านมาก็คือการที่องค์การบริหารส่วนจังหวัด
เชียงใหม่มีพื้นที่รับผิดชอบทั้งหมดถึง 22,848 ตารางกิโลเมตร ซึ่งเป็นพื้นที่กว้างขวาง
มากแบ่งเขตการปกครองถึง 19 อำเภอและอีก 2 กิ่งอำเภอ แต่เมื่อเปรียบเทียบกับ
จำนวนรายรับและรายจ่ายขององค์การบริหารจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งมีจำนวนไม่มากนักยิ่ง

เมื่อกระจายออกไปตามหน่วยงานหรือตามเขตอำเภอต่าง ๆ เช่นในปีงบประมาณ พ.ศ. 2529 องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่มีรายรับเพียง 44,347,374 บาทและงบประมาณ พ.ศ. 2530 ก็มีรายรับเพียง 60,447,879 บาทเท่านั้น ซึ่งค่าใช้จ่ายในระหว่างปีก็แยกออกเป็นส่วนตัวต่าง ๆ ได้ ซึ่งปรากฏตามตารางจำนวนหมวดรายจ่ายตามงบประมาณ พ.ศ. 2530 ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ดังนี้

ตารางจำนวนหมวดรายจ่ายตามงบประมาณ พ.ศ. 2530

ประเภท	จำนวน	ร้อยละ
รายจ่ายงบกลาง	3,122,269	6.39
หมวดเงินเดือน	2,623,032	5.37
หมวดค่าจ้างประจำ	853,320	1.75
หมวดค่าตอบแทน	981,220	2.01
หมวดค่าใช้สอย	5,505,601	11.27
หมวดค่าสาธารณูปโภค	203,000	0.02
หมวดค่าวัสดุ	3,158,158	6.47
หมวดค่าครุภัณฑ์	1,285,095	2.63
หมวดค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง	26,228,095	53.71
หมวดค่าเงินอุดหนุน	2,417,340	4.95
หมวดรายจ่ายอื่น ๆ	2,455,330	5.03
รวม	48,832,368	100.00

ที่มา: งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2530 ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่

เมื่อเราพิจารณาเข้าไปในรายละเอียดจริง ๆ แล้ว การยกประเภทของ
การใช้จ่ายเงินเมื่อ พ.ศ. 2530 พบที่

(1) รายจ่ายงบกลาง จำนวน	3,122,269	บาท
(2) โครงการหลวงชนบท จำนวน	23,082,892	บาท
(3) โครงการชลประทานราษฎร	3,055,800	บาท
(4) โครงการด้านสาธารณสุข	3,029,715	บาท
(5) โครงการส่งเสริมอาชีพการท่องเที่ยว การศึกษาอบรมและวัฒนธรรมประเพณี	3,666,970	บาท
(6) โครงการเงินอุดหนุน	1,763,220	บาท
(7) โครงการก่อสร้างอาคารและสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ	1,948,617	บาท
(8) เงินเดือนและค่าจ้าง	3,476,352	บาท
(9) ค่าใช้จ่ายประจำ	5,686,539	บาท
(10) รายจ่ายพิเศษ	10,105,854	บาท

จากรายจ่ายเหล่านี้เมื่อเราพิจารณาจริงแล้ว เมื่อหักงบประมาณค่าจ้างที่
เป็นเงินเดือนของข้าราชการและลูกจ้างฝ่ายต่าง ๆ ค่าใช้จ่ายด้านวัสดุภายในสำนักงาน
แล้ว ก็เหลือจำนวนที่ไม่มากและ เงินจำนวนนี้ก็ต้องแบ่ง เป็นค่าใช้จ่ายตามอำเภอต่าง ๆ ดัง
นั้นจะ เห็นได้ว่ากว่าที่เงินจะ ได้นำไปพัฒนาท้องถิ่นแล้วก็เหลือจำนวนไม่มากนัก ซึ่งตลอดทั้งปี
นี้ ต้องการโครงการพัฒนาต่าง ๆ ทั้งที่เกิดจากความต้องการของประชาชนเองที่มายขอ
ความช่วยเหลือการบริหารงบประมาณจึง เป็นสิ่งที่จำเป็นมากโดยเฉพาะในระหว่างการ
พิจารณาโครงการต่าง ๆ ว่าอำเภอไหนจะได้งบประมาณเท่าไร จึงทำให้ สจ. แต่ละราย
นี้ต้องชวนช่วยแสวงหางบประมาณทางด้านอื่นมาช่วย เสริมงบประมาณที่ได้รับค่อนข้างจำกัด
ในระหว่างปีด้วย ดังนั้นในระหว่างพิจารณางบประมาณ สิ่งที่สำคัญมากเกี่ยวกับตัว
สจ. เองว่าต้องมีคุณสมบัติพิเศษอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อจะนำงบประมาณดังกล่าวไปใช้ให้เกิด
ประโยชน์สำหรับท้องถิ่นของตนเอง ทั้งนี้เพื่อจะให้เกิดผลงาน และเป็นสิ่งที่จะนำไป
ประกอบในการหาเสียงในสมัยต่อไป คุณทอง คันธา สจ. อำเภอสันกำแพง ได้ให้ทัศนะใน
เรื่องนี้ว่า

..." เช่นเดียวกับการเป็น สจ.ต้องพัฒนา...พวกกันตรง ๆ อยากให้ ภาพพจน์ สจ.มันสูงให้เขายกย่องไม่ให้เขาดูถูกและไม่ขายขี้หน้าต้องปรับปรุงตัวเองให้ทัน เหตุการณ์บ้านเมือง เราเป็น สจ.ฝ่ายนิติบัญญัติ ผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ พวกนี้ เขาจบปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก เสร็จแล้วเราเป็นผู้ควบคุมเขา ต้องเอาเรา ว่าเป็นอะไรให้ทันเขา (ข้าราชการประจำ) "... และมันต้องสนใจงบประมาณ การ จัดสรรงบประมาณควรทำอย่างไร"... (สัมภาษณ์ คุณทอง คันธา เมื่อวันที่ 16 เมษายน 2532)

แสดงให้เห็นว่าในเรื่องงบประมาณขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้น ได้มีการที่ขึ้นตอนเริ่มแรกจากการเสนอในระดับสภาตำบลและต่อมาก็สู่ในระดับอำเภอ และเข้ามามีส่วนร่วมในการพิจารณาของสภาจังหวัด ซึ่งการบริหารงบประมาณทั้งหมดนั้นส่วนใหญ่นั้นที่มีความรู้ทางด้านงบประมาณคือข้าราชการจะเป็นผู้เสนอขึ้นมาให้สภาจังหวัดพิจารณา ซึ่งในเรื่องนี้ความเห็นของ สจ.ที่กล่าวมาแล้วเห็นว่า สจ.จะต้องมีคุณสมบัติพิเศษประการหนึ่งคือต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องงบประมาณพอสมควรถึงจะสามารถดำเนินการให้เป็นฝ่ายนิติบัญญัติในการควบคุมทางฝ่ายบริหารในเรื่องงบประมาณได้และหาก สจ.รายได้มีความรู้ความชำนาญในเรื่องงบประมาณก็ย่อมจะได้รับความเกรงใจจากทางฝ่ายข้าราชการโอกาสที่ฝ่ายข้าราชการจะตักตัก หรือประพฤตินลักษณะมิชอบหรือเกิดขึ้นได้ยาก

จากการที่เรากล่าวมาแต่ต้นแล้วว่าเนื่องจากข้อจำกัดในเรื่องงบประมาณ เมื่อเปรียบเทียบกับพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งในแต่ละปีโครงการที่ประชาชนขอความช่วยเหลือให้ สจ.ดำเนินการช่วยเหลือนั้นมีจำนวนมาก ดังนั้นจึงทำให้ สจ.เหล่านี้หาทางออกโดยวิธีการต่าง ๆ เพื่อจะนำเงินหรืองบประมาณมาใช้จ่ายในโครงการต่าง ๆ เหล่านี้ เพื่อให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ซึ่งจะเป็นผลต่อการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนให้แก่ประชาชนซึ่งนั่นก็หมายถึงคะแนนเสียงในการเลือกตั้งในสมัยต่อไป แหล่งงบประมาณที่ สจ.เชียงใหม่ได้แสวงหานอกจากงบขององค์การบริหารส่วนจังหวัด มีดังนี้

1. งบประมาณจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้นก็คืองบประมาณในการพัฒนาจังหวัดของ สส. ซึ่งปีหนึ่งจะได้รับเงินให้พัฒนาจังหวัดตัวเองคนละ 3 ล้านบาท ซึ่งจากปรากฏการณ์ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ผ่านมา เราจะพบว่าหัวหน้าคณะประเภทหนึ่งที่สำคัญที่สามารถชี้ชะตาให้ สส. ได้รับคะแนนเสียงเลือกตั้งเข้ามาและเป็นผู้กุมคะแนนเสียงของประชาชนในชนบทส่วนใหญ่ หัวหน้าคณะพวกนี้คือ สจ. ดังนั้นเมื่อได้

รับการเลือกตั้งไปแล้ว สส. เหล่านี้เมื่อได้งบประมาณในการพัฒนาจังหวัดมาแล้วก็จะนำมาจัดสรรโดยผ่านหัวหน้าคณะเหล่านี้เป็นผู้พิจารณาโครงการในการให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชนในเขตเลือกตั้ง ดังนั้นหาก สจ. คนไหนมีบทบาทมากและมีความสัมพันธ์ทางด้านส่วนตัวกับ สส. ผู้ไหนแล้วโอกาสที่จะดึงงบประมาณในการพัฒนาจังหวัดมาใช้จ่าย ซึ่งในจังหวัดเชียงใหม่ สจ. ท่านหนึ่งซึ่งมีบทบาทมากในการประสานงานหาเงินของ สส. มาใช้จ่ายในโครงการช่วยเหลือประชาชนก็คือ คุณทอง คันทา สจ. อำเภอสันกำแพงนอกจากนี้ปรากฏว่ามีการหาเงิน สส. มาพัฒนาท้องถิ่นอีกท่านหนึ่งคือ คุณสุรชาติ ศิวาลัย ซึ่งได้กล่าวว่า... ในการพัฒนาท้องถิ่น ถ้า สจ. คนไหนไม่มีผู้แทน(สส.) ช่วยสมทบหน้าอย่าหวังเลย (การได้รับเลือกตั้ง) เพราะว่าเราได้ดึงจากผู้แทน เพราะว่างบผู้แทนจะตกลงตามความต้องการของเขา (สส.) งบประมาณองค์การบริหารส่วนจังหวัดปีหนึ่งมันมีน้อย... ถ้าเป็นงบผู้แทนผมเป็นผู้รับผิดชอบในเขตอำเภอสารภี มีผู้แทนท่านหนึ่ง ท่านให้ผมตัดงบปีละ 8-9 แสนบาท ผมจะจ่ายเต็มทีคนคิดสโลแกนว่า คิดอะไรไม่ออกบอกสุรชาติ"... (บทอภิปราย คุณสุรชาติ ศิวาลัย เรื่อง สจ.กับการพัฒนาท้องถิ่นคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เมื่อวันที่ 13 เมษายน 2532)

นอกจากนี้คุณอนันต์ สมูลดี ได้เล่าประสบการณ์ในเรื่องนี้ว่า ... "เมื่อก่อนผมเข้าบูรณศักดิ์วิทยา (วังเรียน) อาจารย์เจริญ (คุณเจริญ เขาว์ประยูร สส. เชียงใหม่ เขต 2) เป็นอาจารย์ใหญ่ ผมเป็นลูกศิษย์ในด้านต่าง ๆ ท่านก็สนับสนุนด้วยดีเสมอมา อาจารย์เจริญนี้แหละมีอะไรสมมุติชาวบ้านเขามาขอความช่วยเหลือ งบประมาณก็เอาชาวบ้านไปสร้งที่บ้านอาจารย์เจริญ หรือไม่งั้นก็ไปบ้านของสมพงษ์ อมรวิวัฒน์ (สส. เชียงใหม่ เขต 2) งบของ สส. (งบพัฒนาจังหวัด) เขาจะเอามารวมกัน ที่นี้เขาจะกันไว้ให้ตัวแทนแต่ละอำเภอ ตัวแทนแมร์ก็มีผม ที่อยู่ร่วมสายกับแก (สส. เจริญและ สส. สมพงษ์) ยิ่งง้ออาจารย์เจริญก็จะวงเล็บเปิดผ่าน สจ. อนันต์ ตลอดมา เราสามารถเอางบ สส. มาให้ชาวบ้าน"... (บทสัมภาษณ์คุณอนันต์ สมูลดี เมื่อวันที่ 13 เมษายน 2532)

2. งบประมาณทางด้านการพัฒนา การสร้างงานในชนบท (กลช) ซึ่งในปี ๆ หนึ่งรัฐบาลจะได้มอบหรือให้เงินจำนวนหนึ่งตามความเหมาะสม เพื่อให้จังหวัดได้ ดำเนินการตามโครงการสร้างงานในชนบท ซึ่งทั้งนี้เพื่อทำให้ชาวชนบทมีงานทำ แก้ไขปัญหาหรือความเดือดร้อนของชนบท ซึ่ง สจ. จะนำเงินจากโครงการนี้มาใช้จ่ายอย่างไรบ้าง คุณสุรชาติ ศิวาลัย สจ. เขตอำเภอสารภี ได้มีความเห็นว่า ... "ในการพัฒนาท้องถิ่นต้องอาศัยงบ

ประมาณในการพัฒนา ซึ่งจะมิงประมาณหลักก็คือ ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด งบประมาณรองก็ต้องงบประมาณจากผู้แทน (สส.) และที่สำคัญหากเป็น สจ. ที่ฉลาด ท่านฉลาด ท่านสามารถประสานกับจังหวัดมีมิงบ็อกตัวหนึ่ง คือ กสช. หากเราไปคุยกับทางจังหวัด ดี ๆ เวลาจังหวัด (ข้าราชการ) ออกไปเราพยายามโน้มน้าว ให้สภาคอบลทาทในสิ่งที่ เป็นประโยชน์อย่างแหล่งน้ำเอยเราก็จะได้ แต่บง เอิญผมโชคดีที่มีเพื่อนเยอะ พวกปรีนซ์รอย (โรงเรียนปรีนซ์รอยเยลวิทาลัย) อยู่ในจังหวัด คุณ กสช. เยอะ ผมจบปรีนซ์รอย ก็ได้ ประโยชน์น้อยยไปถึงก็จึกบอกว่าพิเศษหน่อยนะ เพื่อนก็บอกก็บอกให้แทงมาซี"... (จากบทอภิปราย คุณสุรชาติ ศิวสัย เรื่อง สจ.กับการพัฒนาท้องถิ่น คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัย เชียงใหม่ วันที่ 13 มกราคม 2532)

3. งบประมาณที่ได้จากการบริจาคหรือการร่วมแรงร่วมใจของคนในท้องถิ่น

4. งบประมาณที่เป็นค่าใช้จ่ายส่วนตัวของ สจ. เองที่นำไปมอบหรือบริจาค

การสร้างหรือแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน

อย่างไรก็ตามนั้น จากงบประมาณที่ได้มาจากข้อ 1-3 นั้นสิ่งที่น่าสัง เกตุอย่าง หนึ่ง ในพฤติกรรมที่ได้มาซึ่งงบประมาณจากแหล่งต่าง ๆ เพื่อนำมาแก้ไขปัญหาความเดือดร้อน ของประชาชนวิธีการที่จะ ได้งบประมาณของ สจ. แต่ละคนนั้น ขึ้นอยู่กับวิธีการที่จะ สจ. ปฏิบัติ แต่ข้อสัง เกตุที่ปรากฏพฤติกรรมร่วมของ สจ. ในการได้งบประมาณจากแหล่งต่าง ๆ มานั้นสิ่งที่สำคัญที่ทาให้ได้งบประมาณก็คือความสัมพันธ์ทางด้านส่วนตัวระหว่าง สจ. กับผู้ ที่ครอบครองทรัพยากรหรืองบประมาณนั้นว่ามีความใกล้ชิดสนิทสนมกันเพียงใด ความเป็น เพื่อนฝูง พรรคพวกเดียวกัน สถาบันเดียวกัน หรือลูกศิษย์กับอาจารย์สิ่งเหล่านี้ เป็นสิ่ง สำคัญที่ทาให้ สจ. รายนั้นได้งบประมาณเหล่านั้นมาใช้จ่ายในโครงการต่าง ๆ ซึ่งในการ ให้ความช่วยเหลือทางด้านงบประมาณนี้จะต้องอาศัยความสัมพันธ์แนบแน่นเคยกันระหว่าง สจ. กับผู้ครอบครองงบประมาณเหล่านี้ ดังนั้นคุณสมบัติส่วนตัวโดยการสนิทสนมคุ้นเคยเป็น พรรคพวกเดียวกัน จึง เข้ามามีความสำคัญต่อการได้งบประมาณและตั้งทรัพยากรเพื่อมา แก้ไขปัญหาให้กับประชาชน

เมื่อได้งบประมาณมาแล้ว ในการให้ความช่วยเหลือหรือการตัดสินใจเลือก โครงการที่จะ ประโยชน์แก่ประชาชนนั้น สจ. เชียงใหม่ ได้เลือกสรรโครงการต่าง ๆ นี้จะ ตามพื้นที่ต่าง ๆ ในลักษณะใดบ้างทั้งนี้ เพื่อจะ เป็นประโยชน์ต่อประชาชนและ เป็นการสร้างความนิยมหรือการสร้างฐานคะแนนเสียง ให้กับตนเองในสมัยต่อไปในเรื่องนี้คุณมนตรี

วงศ์เกษม สจ.เขตอำเภอเมืองเชียงใหม่และรองประธานสภาจังหวัดเชียงใหม่ได้กล่าวใน การปฏิบัติในเรื่องนี้ว่า

..."ลาตยง (ตัวอย่าง) ว่างั้นเถอะง่าย ๆ หมู่บ้านนี้คะแนมไม่มีเลยกับอีก หมู่บ้านหนึ่งคะแนมดี ต้องเลือกเองระหว่างสองหมู่บ้านลาตยงเส้นไหนก่อน ผมเลือก เอาเส้นที่มีคะแนม...ผมรัชาคะแนมเสียงผมไว้" ... (จากการสัมภาษณ์ คุณมนตรี วงศ์เกษม เมื่อวันที่ 9 เมษายน 2532)

จากคำกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นว่า สจ.เชียงใหม่บางท่านได้เลือกพิจารณา ให้ความสำคัญในเรื่องงบประมาณต่าง ๆ ไปในพื้นที่ที่ตนมีคะแนมเสียงดีอยู่แล้ว ทั้งนี้ เป็น การรักษารฐานคะแนมเสียงและ เป็นการแสดงให้เห็นประชาชนที่เลือกตนเองมาว่าได้ทำ ประโยชน์อะไร ได้ช่วยแก้ไขปัญหาคะไรให้ประชาชนบ้าง ทั้งนี้เพื่อเป็นการรักษารฐาน คะแนมเสียงของตนไว้ และโอกาสที่ประชาชนเหล่านี้จะตัดสินใจเลือก สจ.ผู้หนึ่งเข้ามาเป็น ตัวแทนสมัยต่อไปก็มีมากขึ้น

แต่อย่างไรก็ตามก็มี สจ.เชียงใหม่ มีความคิดเห็นในลักษณะตรงกันเข้ามา กับ ความเห็นของ สจ.ผู้ต้องการสนองผลประโยชน์ให้กับประชาชนที่ตนมีฐานคะแนมเสียงหนา แน่น หรือให้การสนับสนุนอยู่ สจ.ในส่วนใหญ่มีความเห็นว่าการจัดสรรงบประมาณเพื่อแก้ไข ปัญหาต่าง ๆ ของประชาชนนั้น ไม่จำเป็นต้องจัดสรรลงในพื้นที่ที่ประชาชนให้การสนับสนุน ตนเอง เท่านั้น ควรที่จะจัดสรรงบประมาณไปช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่ตนยังไม่มีฐาน คะแนมเสียงอยู่ ทั้งนี้เพื่อจะได้ให้ประชาชนเหล่านี้ได้รู้จัก สจ.ผู้หนึ่งได้ดียิ่งขึ้น และมีความ เอาใจใส่ประชาชนดี ความนิยมชมชอบจึงตามมาทำให้การเลือกตั้งในครั้งต่อไป ประชาชน ก็จะมาพิจารณาเลือกสจ.รายนั้นเข้ามาในสภาต่อไป ซึ่ง เป็นการเพิ่มฐานคะแนมเสียง ให้สจ.ผู้หนึ่งต่อไป ในเรื่องนี้คุณ อุดม วรวัลย์ สจ.อำเภอแม่แตงได้กล่าวถึงลักษณะของ เลือกสรรหรือนำเงินงบประมาณไปให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนว่า

..." ผมจะตั้งเป้าในการทำงานในการเป็น สจ.ของผม ความเดือดร้อนของ ประชาชนที่มาร้อง ขอความช่วยเหลือจากผม ครั้งแรกผมจะแก้ปัญหานั้นกรณี เพราะว่าพื้นที่ ของผมที่การเกษตร ทำไร่ทำนามผมจะแก้ปัญหานั้นเรื่องเหมือง เรื่องง่าย ผมจะจัดงบประมาณ ให้เป็นอันดับแรก... ไม่ใช่เพราะกลุ่มแม่บ้านมาขอต้องให้เพราะกลัวคะแนมเสียงเสีย เรื่อง นี้ ไม่อยู่ในระบบของผมต้องเดือดร้อนจริง ๆ สามหลังผมก็ให้... ไม่ใช่เรามาหวัง เรื่อง คะแนมเสียงแต่ที่นี้ต้องการสร้างแต่กลุ่มแม่บ้านขออะไรผมก็ไม่ทำให้ ผมก็บอกว่างบประมาณ

สจ. มีอย่างนี้ ผมต้องให้เป็นส่วนที่เกิดประโยชน์กับประชาชนมากที่สุด "...
(จากการสัมภาษณ์คุณอุดม วรวัลย์ เมื่อวันที่ 9 เมษายน 2532)

จากความเห็นหรือทัศนะที่ต่างกันของ สจ. เชียงใหม่แต่ละท่านจะมีความเห็นที่
ต่างกันใน เรื่องการจัดสรรงบประมาณที่จะนำไปพัฒนาท้องถิ่นและแก้ไขปัญหาให้กับ
ประชาชนในเรื่องเกี่ยวกับการคมนาคม ระบบสาธารณสุข และการจัดสรรเรื่องเหล่านี้
บางคนมุ่งที่จะจัดสรรงบประมาณเพื่อท้องถิ่นที่ตนได้รับคะแนนเสียงดีเป็นหลักเพื่อจะรักษา
ฐานคะแนนเสียงตนเองไว้ แต่ สจ. บางท่านกลับมุ่งเน้นการจัดสรรงบประมาณไปในท้องถิ่น
ที่ตนไม่ได้รับคะแนนเสียง เลือกตั้งในครั้งก่อน การกระทำเช่นนี้เพื่อจะ เป็นการหาคะแนน
เสียง เพิ่มเติมการจัดสรรงบประมาณไปในพื้นที่ (โดยการดึงงบประมาณมาจากแหล่งต่างๆ)
ที่เป็นจุดบอดใน เรื่องคะแนนเสียงของตนเอง และตนเองจะมีคะแนนเสียงที่ดีในการเลือก
ตั้งครั้งต่อไป แต่จุดมุ่งหมายในการจัดสรรงบประมาณโดยเป็นการแบ่งปันผลประโยชน์เหล่านี้
นี้เข้ามายกหลักต่างก็เหมือนกันคือ การมุ่งกระทำเพื่อจะ เป็นการหาเสียงกับประชาชนเพื่อ
ผลประโยชน์ในการที่ประชาชนในพื้นที่จะได้เลือกตนเอง อย่างไรก็ตามการจัดสรรงบ
ประมาณนี้ สจ. จะตัดสินใจหรือให้ความสำคัญหรือพิจารณาเกี่ยวกับโครงการที่เป็น
ประโยชน์ต่อประชาชนในพื้นที่ที่ สจ. ผู้นั้นรับผิดชอบเป็นหลัก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการเป็นผู้ที่
อยู่ในพื้นที่และรับทราบปัญหาได้ดี ดังนั้นจึงสามารถจะมองเห็นถึงความสำคัญของปัญหาที่
เสนอโครงการโดยฝ่ายข้าราชการ ดังนั้นจึงจะพิจารณาอนุมัติงบประมาณจึง เป็นหน้าที่
สำคัญของ สจ. ประการหนึ่ง นอกจากนี้การดึงงบประมาณจากแหล่งต่าง ๆ มาลงในพื้นที่ที่
ตนเป็นสจ. อยู่แสดงให้เห็นถึงศักยภาพของ สจ. ผู้นั้นได้ดี และจะเป็นผลสำคัญต่ออนาคต
ทางการเมืองของ สจ. รายนั้นในอนาคตด้วย จากการที่ สจ. ได้ทำหน้าที่จัดสรรงบประมาณ
และดึงงบประมาณจากแหล่งต่าง ๆ มาแก้ไขให้กับประชาชนนี้ สะท้อนให้เห็นถึงศักยภาพกา
รเป็นตัวแทนในเชิงการจัดสรรผลประโยชน์ให้แก่ประชาชนในเขตเลือกตั้งของตนเป็นอย่างดี
ดีในกรณีของสมาชิกสภาจังหวัดเชียงใหม่

จากการที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับเรื่องงบประมาณจึงทำให้มีผู้มองเห็นหรือติดตาม
พฤติกรรมของ สจ. ตลอดมาว่ามีส่วนได้ส่วนเสีย และได้รับผลประโยชน์ต่อการพิจารณา
งบประมาณเพียงใด ดังนั้นบางครั้งจึงมีผู้กล่าวกันว่าสภาจังหวัดเป็นสภาผู้รับเหมาในกรณีของ
สภาจังหวัดเชียงใหม่ นั่น คุณอุดม วรวัลย์ สจ. อาเภอแม่แตงมีความเห็นในเรื่องนี้ว่า

..." ในการเป็น สจ. บางคนตนเป็น (สจ.) เพื่อจะผดุงอาชีพของตนเอง

สร้างพลังให้กับการประกอบอาชีพของตนเอง บางคนเป็นสจ.ก็ทำอาชีพด้วยความดี บางคนอาจจะมีบ้างเป็น สจ. เพื่อช่วยการประกอบอาชีพของตนเอง บางคนเป็นผู้รับเหมาในการที่ใกล้ชิดในข้าราชการในการประกวดราคา ก็มีส่วนได้เปรียบกว่าคนอื่น "... (จากการสัมภาษณ์ คุณอุดม วรวัลย์ เมื่อวันที่ 9 เมษายน 2532)

จากคำกล่าวข้างต้นทำให้เราเห็นว่าในสภาจังหวัดเชียงใหม่ ปัจจุบันนี้ยังมีผู้ที่มาซื้อรับเหมาก่อสร้างอยู่บ้าง ซึ่งอาชีพดังกล่าวเป็นอาชีพเดิมก่อนที่ สจ.ท่านนั้นจะเข้ามาดำรงตำแหน่งสจ.ก็ได้ ซึ่งในเรื่องนี้อาชีพการรับเหมาก่อสร้างก็ไม่ใช่เป็นอาชีพที่น่ารังเกียจหรือทำให้ สจ.ท่านนั้นมุ่งแสวงหาประโยชน์ส่วนตัว ดังที่ คุณ อนุศักดิ์ สมูลดี สจ.อำเภอแม่ริม มีความเห็นในเรื่องนี้ว่า

"... ความจริงมันก็ไม่น่าแปลก ยิ่ง สจ.ท่านนี้ (การรับเหมาก่อสร้าง) ยิ่งสร้างสะพานนั้น ... เวลาสร้างก็มีช่างขององค์การไปตรวจก่อน สจ.ที่ดีเวลาท่านะ ก็คิดถึงชาวบ้านว่าเราต้องทำดีนะ ไม่งั้นชาวบ้านเขาตายตาย หากเขาทำดีเขาก็ได้คะแนนเสียงจากชาวบ้าน สจ.ที่ดีจริงเขาตระหนักตนเองไม่เป็นไรแต่มันก็ขึ้นอยู่กับตัว สจ.เหมือนกัน ... แต่สจ.ที่ไม่ดี มันก็มีเข้าไปกับพวกช่างทำให้ได้เปอร์เซ็นต์ การตรวจไม่ต้องพิถีพิถันได้จากพวกเหล็กพวกปูน การเป็น สจ.รับเหมาไม่แปลกอะไรหากจะทำดี แต่หากจะเข้าจับบาทตำแหน่ง สจ.ท่านก็ข้าราชการเกรงใจหรือมีการตกลงกับข้าราชการที่รับผิดชอบในเรื่องนั้น ผลได้ผลเสียก็จะตกแก่ประชาชน ซึ่งเป็นลักษณะคาบ 2 คม "... (จากการสัมภาษณ์ คุณอนุศักดิ์ สมูลดี เมื่อวันที่ 16 เมษายน 2532)

จากคำพูดดังกล่าวข้างต้น ทำให้เห็นว่าการประกอบอาชีพในด้านมารับเหมาก่อสร้าง สำหรับผู้ที่เป็น สจ.นั้น ย่อมทำให้เกิดผลดีและผลเสียก็อาจเป็นได้ ทั้งนี้อยู่ที่ตัวบุคคลที่ประกอบอาชีพดังกล่าว ซึ่งถ้าหาก สจ.รายใหม่มีความคิดและอุดมการณ์ที่มุ่งจะแก้ปัญหากระทำเพื่อประโยชน์ของประชาชนโดยการเข้าไปเป็นผู้รับเหมาก่อสร้างโดยที่ยอมเสียสละและขาดทุน แต่เพื่อผลประโยชน์ต่อสาธารณชนและคะแนนเสียงของตนในอนาคต แต่หาก สจ.รายใหม่มุ่งจะเข้ามาหาผลประโยชน์โดยอาศัยช่องทางทางการดำรงตำแหน่ง และเข้าไปรับทราบเกี่ยวกับงบประมาณหรือโครงการต่าง ๆ โอกาสที่ สจ.รายนั้นจะมีความได้เปรียบกว่าผู้รับเหมาก่อสร้างรายอื่น ซึ่งเป็น สจ.ก็มีมากกว่าปกติถึงแม้ สจ.รายนั้นจะไม่ใช่ผู้รับเหมาประมูลเอง แต่ก็อาจจะให้บุคคลในครอบครัวหรือญาติพี่น้อง เข้ามาเป็นผู้รับเหมาประมูล ซึ่งก็จะได้รับความเกรงใจจากข้าราชการที่เกี่ยวข้องพอสมควร และการเป็นผู้รับเหมา

อาจจะนำไปสู่ปัญหาการประทุพถุบัติที่หน้าโดยมิชอบของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง เมื่อสามารถตกลงผลประโยชน์กันได้ระหว่าง สจ. รายนั้นกับข้าราชการและผลเสียก็จะตกลงกับประชาชนผู้ได้รับการบริการนั้น ซึ่งในกรณีของ สจ. เชียงใหม่เราไม่สามารถที่จะชี้ชัดได้ว่าอย่างนั้นใจว่า สจ. เชียงใหม่บางรายได้มีพฤติการณ์นั้น ผู้รับเหมาและมุ่งประโยชน์ส่วนตัวหรือส่วนรวมเป็นสำคัญ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ไม่ได้มีเป้าหมายที่จะศึกษาเรื่องนี้ได้อย่างละเอียด เพียงแต่จะชี้ให้เห็นว่าการจัดสรรงบประมาณนั้น สจ. เชียงใหม่ได้มุ่งเน้นจะนำไปใช้และก่อให้เกิดประโยชน์ในพื้นที่ที่ตนเองรับผิดชอบเป็นสำคัญ ทั้งนี้เพื่อผลประโยชน์ต่อการรักษาและหาฐานคะแนนเสียงในการเลือกตั้งครั้งต่อไป